

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1884

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ₪Ρ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ₪Ρ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επι της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 38.

1884

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 12'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1' ἰανουαρίου ἑκάστου. Δίνας καὶ εἰς ἰσπανίαν — Γραμματὸν Αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς λέωφ. Παιδείας ἀριθμ. 88.

4 Μαρτίου 1884

ΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Μυθιστορία τῆς κυρίας Quida (Louisa de la Ramée).

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου.]

Συγγένη καὶ τέλει· ἰδί σελ. 132.

Ἄν ἄρα ἔτι μὲν πρὸς τὸν δὸν Ἐκκελίνον Φεββάρην.

Ἀγαπητέ μου φίλε, εἶχες δίκαιον. Ἡ ὑπόνοιά μου περὶ τοῦ κόμητος Ἀλουρεδ' μου φαρμακεύει τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὴν ἡσυχίαν, τὰς ὁποίας ἀπολαύω ἐδῶ. Ἴσως εἶνε ἀπλὴ φαντασία, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὐτῆ σκιαζεῖ ἐπὶ δὴποτε τῆς δρόμον μου. Ἐπί παρουσίᾳ τῆς Λαίδης Σάρτερος, ὑποφέρω μυριάκις περισσότερον. Ἄν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ τῆς διηλθῶ περὶ τούτου, θὰ τὴν παρεκάλουν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐγγράφα, ὅσα ἀφῆκεν ὁ κόμης. Ἄλλ' οὐδέποτε θὰ ἔχω τὴν τόλμην νὰ ὑπαινιχθῶ τοιοῦτόν τι. Ἐπειτα, ἴσως εἶνε καὶ καλλίτερον νὰ μὴ μάθω τίποτε περισσότερον. Ἀπλῆ τις ἰδιοτροπία Ἀλδουδ' Ἀγγλου διὰ μιαν πτωχὴν Ἰταλίδα κόρην δὲν θ' ἀφῆκε βεβαίως ἔχγη εἰς τὴν μνήμην τοιοῦτου ἀνθρώπου, καὶ ἂν ἀκόμη τὴν ἠγάπησεν, ὡς ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ἀπὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον εἶνε χαραγμένον ἐπὶ τοῦ ἀργυροῦ περιλαμίου τῆς δορκάδος. Οἱ μεγάλοι ἀνθρώποι πατοῦν τόσας ἀπὸ τὰς πτωχὰς αὐτὰς χρυσαλλίδας, διακρούσῃς μιᾶς μόνης θερινῆς ἡμέρας!

Ἡ εἰκὼν προχωρεῖ τὴν διαιεῖται μὲ ἔργον τοῦ Καθανέλ, καὶ αὐτὸ μὲ πειράζει. Ὁ Καθανέλ εἶνε μέγας ζωγράφος, ἀλλ' ὑπερηφανεύομαι ὅτι δὲν τὸν μιμούμαι, ὡς καὶ κανένα ἄλλον. Ζωγραφίζω ὅτι βλέπω, ὡς τὸ αἰσθάνομαι, καὶ ἂν ἤθελα νὰ ἐμπνευσθῶ ἀπὸ κανένα ἀριστοτέχνην, θ' ἀνέβαινα πολὺ ὑψηλότερα· θὰ ἐπροχώρουν μέχρι τῆς Βενετίας, εἰς τὸν 15' αἰῶνα. Ἡ Λαίδη Σάρτερος εἶνε πάντοτε ἀγαθὴ καὶ προσηνεστάτη πρὸς ἐμὲ, πάρα πολὺ καλὴ μάλιστα, διότι οἱ περὶ αὐτὴν σκανδαλίζονται φοβερὰ. Ἄμὰ τελειώσῃ ἡ εἰκὼν τῆς, θ' ἀναχωρήσῃ εἰς Μεσημβρίαν ἐπὶ τῆς θαλαμηγαυῆς τῆς, καὶ τότε θὰ εὐρεθῶ μόνος, ἀπέναντι μακροῦ ἀγγλικοῦ χειμῶνος, ψυχροῦ καὶ μελαγχολικοῦ. Ἔθε μόνον νὰ ἔχω ἀρκετὸν φῶς, διὰ νὰ ἠμπορῶ νὰ ζωγραφίσω! Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὴν ἰδέαν, ὅτι θὰ μείνω ἐδῶ αἰωνίως, χάριν τῆς εὐχαιρίας. Ἄν ὁ καιρὸς μ' εὐνοήσῃ, ἐλπίζω νὰ ἔχω

τελειώσῃ περὶ τὸ Πάσχα. Δὲν θὰ ἔχῃ βεβαίως ἐπιστρέψῃ εἰς τότε, διότι, μετὰ τὴν διαμαρῆν τῆς εἰς Κάννας, σκοπεύει νὰ μεταβῇ εἰς Λονδίνον, καὶ ὄχι ἐδῶ. Σήμερον τὸ πρωτὸ μὲ ἠρώτησεν αἴφνης ἂν δὲν ἤθελα νὰ ἐπιστρέψω αὐτὸν τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐπρόσθεσε δὲ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ νομίζω ὅτι ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ ἐξακολουθῶ χωρὶς διακοπὴν τὴν ἐργασίαν μου, ἂν ἡ ὑγεία μου καὶ αἱ ἐξεις μου ἀπαιτοῦσιν εὐκρατέστερον κλίμα. Ἐπειτα ἐστάθη καὶ μ' ἐκύτταξε. Δὲν ἐνόουν ποῦ ἤθελε νὰ φθάσῃ, ἀλλ' ἠσθάνθη ὅτι ἐκοκκίνισα, συλλογιζόμενος ὅτι δὲν εἶχα χρέματα, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐδαπάνησα ὅτι εἶχα διὰ νὰ ἔλθω ἐδῶ καὶ ν' ἀγοράσω χρώματα. Προτιμῶ δὲ ν' ἀποθάνω μᾶλλον παρὰ νὰ τῆς τὸ εἶπω. Ὅταν ἀκούω ὄλον αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ διηλοῦν περὶ ταξιδίων, νὰ σχεδιάζουν αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐκδρομὴν, ὡς ἐλεύθερα καὶ εὐτυχῆ πτηνὰ, ἐνόουν ὅτι ὁ πτωχὸς εἶνε πτηνὸν χωρὶς πτέρυγας, ὡς ὁ ἄθλιος ἐκείνος ἀπτέρυγος, ὅστις εἶνε συγχρόνως χλευστὴ τῶν φυσιοδιφῶν καὶ κακὴ ἀστειότης τῆς φύσεως. Ὁ Ἀλδουδ' μὲ τὸ παράδοξον ὄνομα περὶ τοῦ ὁποῖου ἤδη σοῦ ἔγραψα, ἀφελήθη πρὸ μικροῦ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν εὐρέθημεν μόνον, καὶ ἤλθε νὰ μ' ἐμιλήσῃ. Μιλοῦντι δὲν διηλεῖ καλὰ γαλλικὰ, κατάρθωσα ἐν τούτοις νὰ τὸν ἐνοῶ. Ἐρχισε νὰ λέγῃ πράγματα ὄχι κολοκαυτικὰ περὶ τῆς Λαίδης Σάρτερος, καὶ βθαν ἐτελείωσα τὴν διηλίαν τοῦ μ' ἔδωκε νὰ ἐνοήσω, ὅτι εἶνε πολὺ πονηρὰ καὶ δραστήριος. Τοῦ ἀπήντησα ὅτι τοῦτο μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον, καὶ ὅτι δὲν ἤρμοζεν εἰς ἐμὲ, ὅστις τοσοῦτον εὐεργετούμαι ὑπὸ τῆς Λαίδης ν' ἀκούω ὅσα κακὰ εἶπε περὶ αὐτῆς. Ἠγέρθη τότε καὶ ἀνεφώνησε: «Πολὺ καλὰ! πλὴν τὰς χεῖράς μου.» Ἐπειτα μὲ εἶπεν, ὅτι ἦτο ἔτοιμος ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Στουρίαν θὰ ἤθελεν, ὑποθέτω, νὰ μὲ καταφέρῃ ν' ἀναλάβω ὑποχρέωσιν τινα· ἀλλὰ δὲν ἐνόησα νὰ ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον. Εἶνε δύο ἐδῶ, ὅτι φαίνεται ὅτι ἀποδίδουν εἰς τὸ ταπεινὸν ἄτομόν μου πολὺ περισσότερὰν σημασίαν, παρ' ὅσον νομίζω ὅτι ἀξίζω. Εἶνε ἐρωτῶτροπος; δὲν τὸ πιστεύω· ἀλλὰ καὶ ἂν ἦνε, τί πειράζει; Ἐγὼ εἶμαι καλλιτέχνης, ἔργον ἔχω νὰ ζωγραφίσω τὴν εἰκόνα τῆς καὶ τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ δι' αὐτὴν εἶμαι ἴσως κατώτερος καὶ

του σκουπιστού, όπως καθαρίζει το άνθηρον του πυργου της από τα ξηρά φύλλα.

Σήμεραν το πρωί ακόμη εισήλθεν εις την αίθουσαν του χορού, καθ' ήν ώραν ήρχιζα την εργασίαν μου. Πρώ δεκαπέντε ήμερών έξυπνῶ πρώτ' την είδα δὲ πολλαίς και την απήντησα μάλιστα εις τους κήπους ὀλίγον μετά την ανατολήν του ήλιου. — Διατί να εργάζεσθε τόσο; με είπε, βλέπουσα διτι εκαμνον βιάζεσθε να τελειώσετε; εβαρύνθητε λοιπόν την Αγγλίαν και την εδῶ διαμονήν; — Απήντησα, διτι θα εθεώρουν πολυ άποπον να μη τελειώσω την εργασίαν μου εντός εὐλόγου προθεσμίας. — «Και όταν τελειώσετε, είπε κάπως άποτόμως αλλά με πολλήν χάριν, θα μ' αφήσετε, χωρίς διόλου να λυπηθήτε;» Ησθάνθη διτι άχρίων, και απήντησα, διτι μετά το τέλος της εργασίας αν ήμεν ευχαριστημένη, δὲν θα ήσθάνομην καμμίαν λύπην, αλλά μόνον εύγνωμοσύνην. «Εύγνωμοσύνην!» είπε, κάπως περαχθείσα. Τι ώραία ήτο την στιγμην εκείνην, φορούσα λευκόν ένδυμα από κασιμίριον, στολισμένον με μελανάς σισύρας, και και κρατούσα εις τας χείρας της κολοσσιαίαν άνθοδέσμην από βασιλικά ρόδα! — Ημείς σὰς ήφειλομεν εύγνωμοσύνην, απήντησαν ενθέρμως. Έστολίσατε την οικίαν μου με ώραϊστάτα έργα, κ' εκτός αυτού μ' έμάθετε να αισθάνωμαι να σέπτωμαι, και μ' εκάματε να ένοήσω την κενότητα και τον έγωισμόν του είδους της ζωής μου. » Έγώ δὲν έλεγα τίποτε τι να της είπω; — Μου φαίνεσθε, επανέλαβε μετ' ὀλίγον, πολυ υπερήφανος και πολυ μετρίοφρων συγχρόνως. Σκοπεύετε να μείνετε εδῶ ὀλίγον, καθ' ὅλον αυτόν τον μακρόν και ψυχρόν χειμῶνα; Θα ήσθε αξίος λυπηρῆς δὲν φαντάζεσθε πόσον ψυχροί και μελαγχολικοί εινε οι χειμῶνες μας. » Απήντησα, διτι δὲν τους ενόμιζα μελαγχολικώτερος και ψυχροτέρους του εν Παρισίους υπερφου μου, και αυτού ακόμη του εν Ρώμῃ, όταν φυσῶ ο βορρᾶς. Έπειτα επρόσθεσα, διτι δὲν θα ήμην δυστυχῆς, διότι θα μ' ήμενε πάντοτε η άνάμνησις της και η εικόνη της! Ίσως δὲν έπρεπε να διμλήσω τοιουτοτρόπως, αλλά δὲν εφάνη περαχθείσα έμειδίασε μάλιστα, μ' εδωκεν εν από τα τριαντάφυλλά της και με παρεκάλεσε να προγευματίσω μαζί της. Κατ' αρχάς εδίστασα, άλλ' επέμεινε με τόσον αγαλότητα, ὄστε δὲν ήδυνήθην ν' άρνηθῶ. Η μικρά Λαϊδη Έρμιόνη ήτον επίσης εις το πρόγευμα; πημείωσε δὲ, διτι οὐδεις άλλος ειχεν ακόμη έξυπνήσει. Διμλήσαμεν, εγελάσαμεν. . . . Ημεθα εύτυχεις. Η δομή της υγρᾶς χλόης και των ρόδων εισήρχετο δια των παραθύρων, τα ὅποια ειχαμην αφήσει ανοικτά, διότι ειχαμην ὄψιμον άνοιξιν. Ω! εινε ώραϊον πράγμα η άνάμνησις τοιούτων ὄρων, και όταν ακόμη το μέλλον δὲν ὑπόσχεται άλλο η πτωχείαν και άφάνειαν!

Αίφνης τόρα ιδέα τις με καταλαμβάνει και με καθιστῶ σχεδόν παράφρονα. Δὲν εινε αδύνατον . . . να μ' αγαπῶ! . . . Μ' αγαπῶ! Τι να κάμω! Δὲς με μιαν συμβουλήν! είπέ με τί φρονείς. . .

Ο Δὲν Έκκελίνας Φερβάρης πρὸς τον Δέοντα Ρέντσον. Δὲν δύναμαι να σὲ συμβουλευσω, τόσον μακρόν εύρισκόμενος, και πρὸ τόσοτου χρόνου μακρυνθείς από τον κόσμον. Αλλ' ὁ χαρακτήρ σου εινε εύγενής, η υπερηφάνειά σου εινε μεγάλη, και τόσοτον ίσως μεγαλειότερα ὄσον σου φιλονεικοῦν άλλοι το δικαίωμα να ήσαι υπερήφανος. Πράξε λοιπόν κατὰ τὰς έμπνεύσεις του χαρακτήρος και της υπερηφάνειας σου. Πιστεύω κ' εγώ εύκόλως, διτι η νέα αυτή γυνή αισθάνεται συμπάθειαν πρὸς σέ, διτι δὲ την συμπαθείς και συ περισσότερο παρ' ὄσον φαντάζεσαι, πρὸ καιρού το ὑποπτεύω. Αλλὰ το πάθος αυτό, σου ὁμολογῶ, μου φαίνεται διτι μόνον λύπας θα σου προσέγησῃ. Αν ήνε ανάγκη να μακρυνθῆς από την ὀλεθρίαν αυτὴν ἐπίδρασιν, είπέ μου το. Γνωρίζεις διτι τὸ βαλάντιόν μου, ὄσον πτωχόν και αν εινε, σου εινε πάντοτε ανοικτόν εδῶ δὲ τουλάχιστον θα εῖρης, ὄπως κ' εγώ, την ειρήνην της συνειδήσεως, και αν ακόμη σὲ παρακολουθήσωσιν ἐπὶ των βουκῶν αυτών οι πάθοι και το γόητρον των αναμνήσεων.

Ο Δέων Ρέντσος πρὸς τον Δὲν Έκκελίνον Φερβάρην. Η αγαλότης σου πρὸς ἐμὲ υπερβαίνει πᾶν ὅτι δύναται τις να φαντασθῇ. Αν αυτη αναχώρησῃ από το Milton, θα μείνω και θα τελειώσω τὰς τοιχογραφίας. Αν μείνῃ, έχεις δικαίον, πρέπει ν' αναχωρήσω. Αλλά, τετέλεσται δια παντός! Οπου και αν ὑπάγω, εχασα πλέον την ήσυχίαν της καρδιάς μου.

Η Λαϊδη Σάβιτερς πρὸς τον Κ. Θωμᾶν. Καταπλεύσατε με τον Γλαυκὸν εις την Μασσαλίαν, και περιμείνατε ἐκεῖ να σὰς τηλεγραφῶ τὰς διαταγὰς μου.

Ο Δέων Ρέντσος πρὸς τον Δὲν Έκκελίνον Φερβάρην. Αναχώρησεν! Υποθέτω διτι την επέσαν κάπως, η διτι μόνη της ήθέλησε ν' άποφύγη πρὸς καιρόν την στενοχωρίαν της θέσεώς της. Δὲν ήξεύρω. Νομίζω διτι μ' αγαπῶ, άλλ' εγώ έναυλον πάντοτε την φωνήν του γέροντος λόρδου, ὄστις μ' έλεγεν: Εἶνε ποτηρᾶ και κρατότροπος. Οχι έχω ἄδικον σφάλμα ζητῶν παρ' αυτῆς περισσότερο η ὄσον μοι εδωκε: προσήνειαν, χάριν, περιποιήσεις, παντοειδεῖς, περισσότερο παρ' ὄσον ειχα δικαίωμα να ελπίζω. Την παραμονήν της αναχωρήσεώς της ήλθε και μ' άπεχαλιείτισεν ενῶ ειργαζόμην εις την εικόνα της, ήτις σχεδόν έτελειώσε. Ολίγιστα έχω ακόμη να εγγίσω εις τὰς πτυχὰς και εις τον κύκλον. «Αν κάμνη πολυ ψυχῆς μου είπε, θα εινε καλλίτερα να ὑπάγετε εις την Ρώμην; εκτός εάν θέλετε να ελθῆτε εις Κάννας, και να με ζωγραφίστε ἐκεῖ εν μέσω των φοινίκων.»

Ωμίλει δὲ ταπεινῇ τῇ φωνῇ και με πολλήν προσήνειαν. Με πολυν κόπον κατώρθωσα να την θεωρήσω ἀτάραχος και να της απαντήσω απλῶς: «Οχι!» Ένοήσεν, υποθέτω, διτι δὲν ήτο έλλειψις εύπρεπειας, διότι δὲν απήντησε τίποτε, και μ' έτεινε την χείρα. Οι ὄραϊοι της ὀφθαλμοί ήσαν πλήρεις δακρύων, και οι ιδικοί μου δὲ δὲν ήσαν στεγνοί. Είχες δικαίον, εζαίρετα και αγαπητέ μου φίλε, ὄτι μ' εγραφες διτι εἶς δλων αυτών λύπαι μόνον μάς περιμένουσι. Αλλ' η ιδική της λύπη θα παρήλθῃ γρήγορα, εινε και θα εινε πάντοτε πλουσία, εύτυχῆς, λατρευμένη, και άπειρα πράγματα άπροσδόκητα θα την διασκαδάζωσιν! Αλλ' εγώ . . . διτι αισθάνεται δι' ἐμὲ οὐδὲν άλλο εινε αναμφιβόλως η ενδιαφέρον, συμπάθεια, . . . άλλ' ὄχι και ὁ θεός εἶλεος της δεσθεμόνας. Ίσως της ενέπνευσα και ὄλιγον σεβασμόν, διότι πότε δὲν εκολλάεσθα την ματαιότητά της; άλλ' ὄχι. . . αδύνατον εινε να μ' αγαπῶ σπουδαίως. Αν τυχόν ειχα την αδυναμίαν να δεχθῶ την εύτυχίαν την ὅποιαν ήθελε μου προσφέρει, θα με περιεφρόνει δια παντός! — Δοκιμάζω σήμεραν την πρώτην ήμέραν αγγλικού χειμῶνος. Το ψυχῆς εινε τρομερόν. Βρέχει, χιονίζει, πῖπτει χάλαζα, μου εινε αδύνατον να ζωγραφίσω, κ' εξακολουθῶ εργαζόμενος εις την βιβλιοθήκην. Μου μένει ακόμη να τακτοποιήσω πολλούς σύρτας και πολλὰ ιχογραφήματα, χειρόγραφα και εικονογραφίας. Το δωμάτιον αυτό εινε πολυ ώραϊον, και το ζωηρόν πυρ, το ὅποιον σπινθηρίζει εντός των δύο εστιῶν, κατὰ τὰ ἄκρα της αἰθούσης, την φωτίζει ὀλόκληρον δια χρυσίζοντος χρώματος. Θα ήμην εδῶ εντελῶς εύτυχῆς, αν . . . αν . . .

Παρακάλεσα τον φίλον μου Βίκον εις την Ρώμην να πωλήσῃ ὄλας τὰς εικόνας ὄσας εύρίσκονται εις το εργαστήριόν μου, ἔστω και αν εῖρη μόνον εἶκοσι φράγκα δι' ἐκάστην, και να μου στείλῃ το αντίτιμον. Τάτε δύναμαι να φύγω, αν της ήρχετο εξαφνα, ὄπως συχνὰ συμβαίνει, η δρεξίς να επανέλθῃ, εἰδοποιούσα μόνον πρὸς μίαν η δύο ήμερών. Μ' εγραφε σήμεραν το πρωί ὄραιότατην μικράν επιστολήν. Α! τι κόπον εδοκίμασα, δια να της απαντήσω μ' ὀλίγας ψυχρὰς και τυπικὰς λέξεις. Αλλά θα με περιεφρόνει αν έπραττον άλλως. Εύρίσκεται τόρα εις Κάννας πρὸ δεκαπέντε ήμερών. Μου περιγράφει την έπαυλιν της με τὰ εκ πορτοκαλλεῶν δάση της, τους κήπους της, τους εκ χρωματιστοῦ μαρμάρου τοίχους, αυτόν τον μικρόν λιμένα, ὄπου η θαλάσσα εινε τόσον ἀνάσθος, ὄστε μόλις δύναται ν' ακυροβολήσῃ η θαλαμηγός της. Με προσκαλεῖ να ὑπάγω, με την ιδέα και να την ζωγραφίσω. Φαίνεται διτι ἀδιαφορεῖ εντελῶς δια την πρώτην μου άρνησιν. Πιστεύεις, να ήνε τόσον σκληρά ὄστε να παίξῃ μαζί μου τοιουτοτρόπως!

Οχι, εἶμαι τρελλός και άχάριστος. Εινε αναμφιβόλως καλωσύνη της και τίποτε άλλο. Ω! δὲν εσυλλογίσθη βίβαια ποτέ της, διτι ήδυνάμην να υποθέσω, διτι υποθέτω.

Ο κ. Κόλλυς πρὸς τον Δέοντα Λανούδον. Εν Κάννας.

Φίλτατέ μου, εδραμον εδῶ να μείνω δύο ήμέρας, δια να ιδῶ το αντικείμενον της ἀμοιβαίας μας αγωνίας. Ο Βικ ήλθεν επίσης, κατὰ τὰς συμβουλὰς μου, έφερε δὲ εις τον λιμένα της Villefranche και το παλαιόν του άκατιον. Η Έσμέα δὲν φαίνεται ευδιάθετος, και σπανίως μου άποτεινει τον λόγον. Την ήρώτησα νέα περί του Ρέντσου, μ' απήντησε δὲ ξηρῶς, διτι εινε εις την Αγγλίαν και εργαζεται εις τὰς τοιχογραφίας. Δὲν ετόλμησα πλέον να είπω τι περισσότερο. Σὲ κυττάζει τόσον παραδόξως, ὄστε σου κλείει το στόμα, της ὀμίλησα ὑπὲρ του Βικ, αλλά πολυ ἀδέξιος φαίνεται, διότι μου απήντησεν, ὄς αν εβαρύνετο, διτι εινε εἰλειγόν πράγμα να φέρῃ κανείς εν παιδίον πλησίον του Μόντε-Κάρλο και διτι ὑπῆγε και αυτη να το ιδῇ, χωρίς ὄμως να ένοήσῃ τι θέλητρον έχει, άλλ' επειδή το θέλητρον ὑπάρχει ὄπωςδήποτε, θα ήτο πολυ φρονιμώτερον, είπε, να εξαποστείλωμεν τον Βικ εις την οικίαν του. Της παρετήρησα, διτι εἶνα Αγγλον, δοῦκα, ἀξιωματικόν των φρουρῶν και εἰκοσιεσσάρων ετών ήλικίας δὲν ήτο δυνατόν να μεταχειρισθῇ τις ὄς παιδίον ὑπὸ κηδεμονίαν άλλ' εκείνη, με ήσας πολυ πλέον δυσάρεστον, με ήρώτησε το ὄνομα ενός φοβεροῦ κάκτου, ὄψηλοῦ και με πολλὰ αγνάβια. Το ήγνούον δὲν βλέπω δι' τον λόγον, δι' αν πρέπει να έχῃ ὄνομα εν τοιούτον δέγμα του φυτικῶ βασιλείου. Εἶμαι εκτός εμαυτοῦ, διότι αγαπῶ πολυ την Έσμέαν, και δὲν μ' άρέσκει να με μεταχειρίζεται ὄς άνθρωπον τον ὄποιον ὁ απήντηα πρώτην φοράν εις τράπεζαν παιγνιδίου η εις σταθμόν σιδηροδρόμου. Δὲν μ' άρέσκει επίσης διόλου η Κα Αλακωρ την ὄποιαν έφερεν εδῶ μαζύτης, και η ὄποια δὲν της κάμνει διόλου καλόν. ὄστε προσπαθήσα να μάθω παρ' αυτῆς κάτι περί του Ρέντσου, εγελάσε μόνον, και μ' απήντησεν διτι έπίστευε να ελθῃ εις Κάννας. Η Λαϊδη Καίρνοραθ έκρυλόγησε και μέγει εις την κλίνην. Μου στέλλει δις η τρις της ήμέρας μικράς επιστολάς γραμμένας με μολυβδοκόνδυλον, και πλήρεις ψυχρῶν και δυσάρεστων διαχύσεων. Διανοεῖται βαθαίως, διτι αν ειχα κάμει το καθήκόν μου, θα υπερέρουνη την Έσμέαν να νυμφευθῇ τον Βικ. Ο ήλιος της προξενει πυρετόν και ο βορρᾶς ρευματισμούς. Τα ρόδα, τα ὄποια θάλλουν ὑπὸ τα παράθυρά της, μωρίζουν τυφόν και ο ρεσθᾶς αναπέμπει χολέραν. Αν ο Ρέντσος ελθῃ εδῶ, μ' εδῆλωσεν, διτι θα μεταβῇ δια φορείου άλλου, εἶνα ἀπαθῆν εν ειρήνῃ. Εν συνόλω, μολονότι το βαρβατέτρον εινε

ένθαζήντικόν, και τὸ θερμόμετρον ἀναθαίνει, και ὁ ἥλιος λάμπει πάντοτε, ἐπίκειται, μοῦ φαίνεται, καταγίγς. Δὲν ἤξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τί ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν. Ἄν ἡ Ἑσμέα ἔχῃ ἀπόφασιν νὰ τὸν νυμφευθῇ, τίποτε δὲν θὰ τὴν ἐμποδίση. Ἀπὸ τὸν ζωγράφον μόνον ἐλπίζω. Δὲν πιστεύω νὰ ἔλθῃ εἰς Κάννας. Εἶνε κατ' ἐμὲ μέγας καλλιτέχνης και ἀδύνατον νὰ ἦνε τυχοδιώκτης. Ἐπιστρέφω εἰς τὴν Ρώμην ἀπόψε, δόξα τῷ Θεῷ! Ὑπολαμβάνω τὸν ἑαυτὸν μου ἡλίθιον, ὅταν βλέπω τὴν Ἑσμέαν κατὰ πρόσωπον και δὲν τολμῶ νὰ τῆς ἀποτείνω μίαν ἐρώτησιν. Ἀλλὰ και οὐδεὶς ἄλλος τολμᾷ.

Υ. Ρ. Ὁ Βικ ἔχασε χθὲς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα. Ἀναχωρεῖ μὲ τὴν πρώτην ἀμαξοστοιχίαν. Ἡ Λέλα εἶνε εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῶν Παρισίων. Φοβοῦμαι μήπως τοῦ κολληθῇ.

Ὁ Λέων ῥέντος πρὸς τὸν Ἄν. Ἐκκελίον Φερράρν.

Ἦσο ὀξυδερκέστερός μου, γηραιέ μου φίλε! ἀνέγνωσα εἰς ἀγγλικὴν ἐφημερίδα, ὅτι ὁ νέος δοῦς εὐρίσκαται ἐπίσης εἰς Κάννας. Θὰ κάμῃ ἀρὰ γε ἡ Ἑσμέα ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐπιθυμοῦσιν ὅλοι τῆς οἱ φίλοι; Χρειάζεται τόσον θάρρος και τόσην σταθερότητα μίᾳ γυνή, ὅπως ἀντισταθῇ εἰς τὴν πίεσιν τῶν οἰκείων τῆς. Ἦχει θάρρος; Ἐχει ἀλλὰ σταθερότητα; ἀμφισβᾶλλω. Τὴν ἀδικῶ ἴσως τὴν ἐρίνα πολὺ κακὰ, ὅτι πρώτην φορὰν τὴν εἶδα.

Αἱ ψυχραὶ και μελαγχολικαὶ ἡμέραι διαδέχονται βραδέως ἢ μίᾳ τὴν ἄλλην. Εὐχαριστοῦμαι, ὅταν νικτῶνται και ἀνάπτωνται τὰ φῶτα, και μένωμεν μόνον, ἐγὼ και ὁ Βέρβικ, ἐντὸς τῆς βιβλιοθήκης, ὅπου εἶμαι ὡς ἂν ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ὁ ἀρχιψύλαξ μὲ ἠρώτησε χθὲς, ἂν θὰ κυνηγῶσα. Οὐδεμίᾳ δὲ λέξει δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν ἐράνη αἰσθανθεῖς, ὅτε τοῦ ἀπεκρίθην, ὅτι οὐδέποτε θ' ἀπεφάσιζα νὰ φονεύσω πτηνὸν ἢ ἄλλο ζῶον. Μὲ νομίζουν προδήλως ἀβλαβῆ τρελλόν, τὸν ὁποῖον ὁμως ὅλοι ἀρχίζουν ν' ἀγαποῦν πολὺ.

Ἐργάζομαι ἐπιμελῶς εἰς τὰς τοιχογραφίας δούκις τὸ ἐπιτρέπει ὁ ἥλιος ἰππεύω ἔνδοτε, και ἀναγινώσκω πολὺ. Ἐχῶ εἰς τὴν διάθεσιν μου ἄπειρα λατινικὰ συγγράμματα, γαλλικὰ, και μερικὰ ἰταλικὰ βιβλία. Ἡ οἰκία τῆς εἶνε τοποθετημένη ἐπὶ μεγάλου ὀκρίθαντος, εἰς τὸ βόρειον ἄκρον τῆς βιβλιοθήκης. Ὁ κύων κ' ἐγὼ τὴν θεωροῦμεν μελαγχολικῶς. . . ἕκαστος ἀλλῶς, ἐννοεῖται. Νομίζω ὅτι τὴν ἀναγνωρίζει.

Χθὲς ἦτο Χριστούγεννα. Οἱ ὑπηρεταὶ διένειμαν ἐν ὀνόματι τῆς πολλὰ ἐλέη εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ μ' ἐράνη ὅτι κανεὶς δὲν ἠνυχιστήθη. Δισθάνονται ἴσως, ὅτι ἡ κυρία τῶν δὲν ἔχει ἄλληλιν πρὸς αὐτοὺς συμπάθειαν, οὐτὲ θὰ ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὸν ἑνα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Πι κρῖμα! ἐνῶ τόσον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ γείνη ἀγαπητή.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ μοναχικοῦ μου γεύματος, μοῦ ἔφεραν τὴν ἐθνικὴν ποδὶγγαν: μεγάλην σφαιραν, πυριφλεγῆ και κωκοχώνευτον. Μ' ἐράνη ἐλεεινὸν πρᾶγμα: ἀλλ' ὁ Βέρβικ τούναντιον τὴν ἐξετίμησε πολὺ. Σήμερον εἶνε σφοδρὰ καταγίγς. Ὅλα ἔξω εἶνε σκεπασμένα μὲ στρώμα λευκόν, και οἱ σμίλακες φαίνονται πολὺ μεγαλοπρεπέστεροι ὑπὸ τὴν χιόνα. Ἐξῆλλον και παρευρέθην εἰς τὸ γεῦμα τῶν ζώων. Ἡ Νερίνα ἔφαγε γογγύλια ἀπὸ τὰς χεῖράς μου: τὸ ψῆχος εἶνε δριμύ, και λυποῦμαι τοὺς χωρικοὺς. Οἱ ὑπηρεταὶ τοὺς διανέμουν ἀφθόνως ἄνθρακας και ἐνδύματα.

Μοῦ ἔγραψε χθὲς και ἄλλην μικρὴν ἐπιστολήν, και μοῦ διηγείται ὅτι εὐρίσκαται ἐν μέσῳ ἀνθισμένων γερανίων, ὅτι στηρίζεται ἐπὶ τοίχου μαρμαρίνου, ὅστις δεσπόζει τῆς κυανῆς θαλάσσης, και ὅτι τὸ θερμόμετρον δεικνύει εικοσιπέντε βαθμοὺς εἰς τὸν ἥλιον. Μ' ἐρωτᾷ, ἂν δὲν ζηλεύω ἐνίοτε ὅλ' αὐτὰ τὰ πρᾶγματα. Ζηλεύω, εἶνε ἀλήθεια, τὰ ἄνθη τὰ ὅποια εἶνε πλησίον τῆς. . . , ἀλλὰ τῆς ἀπήνησα μὲ πολλὴν ἀπλότητα. Ἦρχισα ὁμως ν' ἀγαπῶ και αὐτὰς τὰς θυέλλας και τὸ κατάλευκον κύκλω τοπίον, και τὰ σκοτεινὰ δάση, και τὰς εὐρείας αὐτὰς αἰθουσας μὲ τὰ δρόβια φατνώματά των και τὰς χρωματιστάς των ὕλους και τὴν φλέγουσαν ἑστίαν των. Ἴσως μ' ἀρέσουν ὅλ' αὐτὰ τὰ πρᾶγματα, διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ τ' ἀφήσω διὰ πάντος, διότι. . . .

Ἀνεκάλυψα κάτι, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον μὲ συνετάραξεν, ὥστε μὸλις βλέπω τὸ χαρτίον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου γράφω. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τὰ ὅποια περιέπασαν εἰς χεῖράς μου, φαίνεται ὅτι εἶμαι ὁ νόμιμος υἱὸς τοῦ κόμητος Ἀλουρεδ, και ἀδύνατος εἶνε πᾶσα ἀμφισβῆλια. Ἰδοῦ πᾶς συνέθησαν τὰ πρᾶγματα, και συγχώρησε, σὲ παρακαλῶ, τὴν ἀσυναρτησίαν μου.

Ἡ Αἰλιθὴ Σάρτερς μ' εἶχε δώσει τὴν ἄδειαν, τακτοποιῶν τοὺς σῦρτας και τὰς χαλκογραφίας ν' ἀνοίξω ὅλα τὰ ἐπιπλα, ὅλα τὰ γραφεῖα, ὅλας τὰς χαρτοθήκας. Μοῦ εἶχε δ' ἐπίσης παραχωρήσει ἑνα κατάλογον παλαιῶν και ἀτελείστατον. Εἰς μίαν γωνίαν τῆς βιβλιοθήκης εὐρίσκαται γραφεῖον τῆς ἐποχῆς τοῦ 15' Λουδοβίκου ἐξαίρετου ἐργασίας. Περιέχει: δὲ πολλὰς παλαιὰς ἐπιστολάς, χάρτας και ἰχνογραφήματα. Δὲν ἐσκόπευα νὰ τὸ ἐγγίσω, μολονότι μ' εἶχε δώσει τὴν ἄδειαν νὰ φυλλομετρήσω τὰ πάντα, και ὅλα ν' ἀναγνώσω και νὰ ἐξετάσω. Πρὸςπαθῶν νὰ κλείσω τὸν σῦρτην τοῦ γραφείου αὐτοῦ, ἠγγισα, φαίνεται, κανέν μυστικὸν ἐλατήριον, διότι εὐθύς μίᾳ πλευρᾷ περιστράφη και ἀπεκάλυψεν ἄλλον σῦρτην, ὅστις περιείχε μίαν δέσμη ἐπιστολῶν, ἑνα βύστρονον μελανῆς κόμης και ἐν διπλωμένῳ χαρτίον. Ἦγειρα τὸ χαρτίον, διὰ νὰ κλείσω τὸ

μικρὸν ἐπιπλόν: και εἶδα ὅτι ἦτο ἐγγράφον, βεβαιῶν, ὅτι ὁ γάμος τῶν ἐτελέσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Ἐλένης ἐν Ρώμῃ. Σοῦ τὸ ἀντίγραφον κατωτέρω, και θὰ ἰδῆς ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ διαμφισθητηθῇ ἡ γνησιότης του. Θὰ σοῦ γράψω πάλιν αὔριον. Εἶμαι ἐκτὸς ἑμαυτοῦ. Ὁ κόσμος ἀτρέφεται κύκλω μου, ὡς ἂν εἶχα σκοποδίνην. Δὲν εἶμαι ἀρὰ γε ἔρμαιον οὐέρου; Μὴ παραληρῶ; Ὡ! ἂν ἡ μήτηρ μου εἶχε ἀκόμη!

Ἡ ἐπιστολή μου δὲν ἔφυγε χθὲς τὸ ἑσπέρας: ἰδοῦ δὲ και μερικὰ ἄλλα νεώτερα. Λεπτομέρειαι. Σοῦ ἔστειλα τ' ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν, αἱτινες ἦσαν συνδεδεμέναι μὲ τὴν κόμην τῆς μητρὸς μου. Αἱ ἐπιστολαὶ τῆς. . . . cara anima! ἰταλιστί, μὲ κακὸν γράψιμον, πλήρεις πάθους, πολὺ ὀλίγα λέγουν, ἀλλὰ τὰ λέγουν ἐν τούτοις ὅλα. Τὸ παρελθόν τῆς ἀποκαλύπτεται ὀλόκληρον διὰ τῶν ἀπλῶν αὐτῶν ἐπιστολῶν. Ὁ Ἀγγλος τὴν ἐνυμφεύθη, ἀλλὰ μυστικά: ἐπειδὴ δὲ ἐντρέπετο, τὴν ἐκράτησε μακρὰν τοῦ κόσμου, κ' ἐξηκολούθησεν αὐτὸς ν' ἀπολαμβάνῃ ὅλας του τὰς διασκεδάσεις. Ἡ Ζωὴ αὐτὴ ἐπρόξηνσε εἰς ἐκείνην μὲν ὀργὴν και ζηλοτυπίαν, εἰς αὐτὸν δὲ ἀδιαφορίαν και δυσαρέσκειαν. Ἐξαιρέτως τις φαίνεται τότε εὐρήθη ἔτοιμος νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν μητέρα μου, ὅτι ὁ γάμος τῆς ἦτο εἰκονικός. Αὐτὴ δὲ παράφρων ἐκ τῆς λύπης τῆς ἔφυγε, και τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔφθανεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, ὁ πατήρ τῆς ἀπέθνησκεν ἐξ αἰφνιδίου δυστυχήματος. Ἰδικὰς τῆς μόνον ἐπιστολὰς ἦρα. Τίποτε δὲν ὑπάρχει ἐμφαίνον τί εἶπε, τί ἔκαμεν ἢ διενεόθη ὁ Λόρδος Σάρτερς. Ἦτο πιθανῶς ἀνθρωπὸς σκληροκάριτος, ὅστις ἠσθάνθη ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἀνακτῶν τὴν ἐλευθερίαν του, ὅστις οὐδὲ κἂν ἐφρόντισε περὶ τῆς γυναικὸς του και οὐδ' ἠκούσε βεβαίως ποτὲ του περὶ ἐμοῦ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐθεώρει ὡς μεγίστην ἀνοησίαν τὸν γάμον του μετὰ πτωχῆς χωρικῆς τῶν Σαβίνων ὀρέων. Ἀλλὰ περὶ τούτων ὅλων μόνον εἰκαδία εἶνε δυνατόν. Εἶνε μυστήριον, ἀλλὰ τὸ περὶ τοῦ γάμου ἐγγράφον εἶνε σαφές. Ἡ χρονολογία τοῦ εἶνε πρὸ τριάκοντα τεσσάρων ἐτῶν. Εἶμαι νόμιμος υἱός, . . . και ἐξάδελφός τῆς.

Δύο ἡμέραι παρήλθον μετὰ τὴν τελευταίαν μου ἐπιστολήν. Εἶμαι ἡσυχώτερος. Ἡ χαλάρωσις διεδέχθη τὴν ζάλην τῶν πρώτων στιγμῶν. Δὲν ὑπάρχει πλέον σκότος εἰς τὸν βίον μου. Εἶμαι τοῦ λοιποῦ ἴσος πρὸς πάντας. Δὲν ἤξεύρω ἂν τὰ ἐγγράφα εἶνε ἀρκετὰ διὰ τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ δι' ἐμὲ εἶνε! Πτωχὴ μου μήτηρ! Πόσον καθαρὰ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῆς ἡ ἱστορία τῆς: τὸ πάθος τῆς, τὰ βᾶσανά τῆς, ἡ ζηλοτυπία τῆς, οἱ δισταγμοὶ τῆς, ἡ ἀδυναμία και ἡ ἀμάθειά τῆς, ὅλα μοῦ εἶνε ἱερά. Ἐκεῖνος, ἀντὶ νὰ συγ-

κινήθῃ, ὠργίσθη μόνον. Εἶνε μερικὸι ἄνδρες κατὰ τῶν ὁποῖων συντρέθονται τῶν γυναικῶν αἱ καρδίαι, ὡς συντρέθονται τὰ ἀσθενῆ ἀκάτια κατὰ τῶν βράχων! Πόσον θὰ τὴν ἔκαμε νὰ ὑποφέρῃ! Ἀδύνατον εἶνε νὰ τὸν συγχωρήσω. Ἀλλ' ὅτι συλλογίζομαι περισσώτερον και αὐτοῦ και τῆς μητρὸς μου εἶνε ἡ Ἑσμέα! Τόρα δύναμαι νὰ τὴν ἀποκαλῶ τοιουτοτρόπως. Ἄν καταλάβω τὴν θέσιν τῆς, θὰ μὲ μισήσῃ. Ἀφοῦ τόσα μοῦ ἔδωκε δειγμάτια ἀγαθότητος, ἐμπιστοσύνης, νὰ τὴν ἐξώσω ἐγὼ τοῦ βασιλείου τῆς, λέγων τὴν ἀλήθειαν; ἐγὼ εἶμαι Λόρδος Σάρτερς! Ἀλλὰ θὰ μὲ βδελυθῇ. . .

Ἐπανέρχομαι ἐν περιπάτῳ τὸν ὁποῖον ἔκαμα εἰς τὸ δάσος. Εἶνε πολὺ ψυχρὰ, και ὁ ἀνεμος φυσᾷ σφοδρότατος. Ὁ ψυχρὸς αὐτὸς ἀήρ κατεπράϊνε τὸν πυρετὸν μου. Δισθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου ἕνα ἕνα παραβάσεις τῶν νόμων τῆς φιλοξενίας. Εἶνε παιδαριῶδες ἴσως. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ σκεφθῶ. Ἄν δὲν μοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὰ κλειδιά τῆς βιβλιοθήκης, οὐδέποτε θὰ ὑπώπτευα τὰ δικαιώματά μου. Ὁ φίλος μου Βίκος μ' ἔγραψε σήμερον φαίνεται, ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ εὔρη ἀγοραστήν διὰ τὰ ἔργα μου ἐπώλησεν ὁμως ἀντὶ τριάκοντα λουδοβικίων ἐν ἀρχαίῳ μαρμαρίνῳ ἔργον τὸ ὁποῖον εἶχα, ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Μίνον τοῦ Φιέζολε. Μοῦ ἔστειλε τὸ ἀντίτιμον, και ἀναχωρῶ εἰς Λονδίνον. Πηγαίνω νὰ παρακαλέσω τὸν πρόξενόν μας νὰ μοῦ ὑποδείξῃ δικηγόρον τινὰ, τὸν ὁποῖον νὰ συμβουλευθῶ περὶ αὐτῆς τῆς υποθέσεως. Ὅθι τοῦ ἀποσιπῆσω τὰ ὀνόματα, ὥστε δὲν ὑπάρχει φόβος σκανδάλου. Ὁμίλησα περὶ τοῦ κόμητος Ἀλουρεδ μετὰ τοῦ οικονομοῦ ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνωρίσει: μοῦ τὸν παρέστησε δὲ ὡς ἀνθρωπὸν ἐλαφρόν, πείσμονα και ἰδιότροπον. Ἀπέθανε περὶ ἀπὸ τὸν ἴππον ἐπὶ τῆς λεωφόρου. Ἴσως ἤθελεν ἐπανορθώσει τὴν πρὸς τὴν μητέρα μου ἀδικίαν, ἂν ὁ Θεὸς τοῦ εἶδιδε ζῶν. Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ εἶχα τὴν πεποιθῆσιν αὐτὴν.

Ἐσυμβουλευθῆν ἐν Λονδίνῳ ἑνα νομικόν. Τοῦ εἶδεῖα ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων, ἀποσιπῆσας, ἐννοεῖται, τὰ κύρια ὀνόματα. Ἀφοῦ τὰ ἐξήτασε, μοῦ εἰδήλωσεν, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, ὁ γάμος ἦτο ἐντελῶς ἐγκυρος, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μόνος νόμιμος γάμος ἐν Ἰταλίᾳ ἦτο ὁ ἐκκλησιαστικός, και διότι ὁ κόμης ἦτο καθολικός, ὡς ὅλοι του οἱ πρόγονοι. Τὰ ἐγγράφα λοιπὸν αὐτὰ ἀποδεικνύουν ἀναμφισβητήτως κληρονόμον τὸν ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ τεχθέντα υἱόν, ἀρκεῖ, ἐννοεῖται, ἡ γέννησις τοῦ παιδιοῦ ν' ἀναποκρίνεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχὴν τὴν ὁποῖαν ὑπέδειξα, πρᾶγμα εὐκόλον νὰ βεβαιωθῇ. Δὲν μοῦ ἀπέκρυψεν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἤθελε βεβαίως γεννηθεῖ μακρὰν δίκην, ὅτι οἱ γάμοι ἐν

Ιταλία, πρό της ανεξαρτησίας της, έγινοντο συχνάκις μυστικά, και διά τούτο έθεωρούντο υπό- πτως υπό του νόμου. Τό ζήτημα θά υπεβάλλετο εις την βουλήν των Λόρδων και ήθελε βεβαίως παραταθή επί μακρόν· δέν υπήρχεν όμως αμφι- βολία, κατ' αυτόν, περί του τελικού αποτελέ- σματος, αν τά πράγματα και τά έγγραφα ήσαν σύμφωνα προς τους λόγους μου. Αφού τον ευχα- ρίστησα, τον απέχειρέτησα κ' επανήλθον εδω. "Ότε έφθασα και ήνοιχθη ή μεγάλη θύρα, ήσαν- θην ότι εισηρχόμην εις την οικίαν μου. Παρά- δοξον αίσθημα μου έμπνέει ή συνείδησις ότι είμαι εδω κύριος και ιδιοκτήτης! Έγώ, κόμης Άγγλος! εγώ! . . . Έβάθισα πλησίον του πυ- ρός, έχων την κεφαλήν του Βέρδικ επί των γο- νάτων μου. Άλλαι σκέψεις μέ κατέλαβον τότε. Ο νομικός μ' είχεν είπει, ότι δυνατόν να προκύ- ψη δίκη μεταξύ έμου και των αντιθέτων. Η πα- γερά αυτή φράσις μου διεπέρασε την καρδίαν ως έγχειρίδιον. Είνε πεπρωμένον να γείνωμεν έχθροι! Τά γεγονότα τά όποια ήθελον εκτυλιχθή ένώπιον του κοινού δέν προξενούν βεβαίως έντρο- πήν εις κανένα των δύο μας· αλλά θά ήνε έντροπή να γείνωμεν έχθροι! Ο νομικός προσέθηκεν, ότι δυνατόν ήτο να υποχωρήση χωρίς δίκην ο ση- μερινός κάτοχος του τίτλου και της περιουσίας, αν έπειθετο περί του δικαίου της απαιτήσεως. Βεβαίως θά παραιτηθή άμέσως ή υπερήφανος και ώραία μου εξαδέλφη! Έ αφήση την οικίαν μου, και θά μ' εγκαταλείψη μόνον εδω και κύριον, χωρίς να συναινέση ποτέ να μ' επανίδη. Έκτός ότι ή πράξις μου θά ήτο ταπεινή και προδοτική, τί θά εκέρδιζα εκ τούτου; διότι, άνευ της ευμε- νείας και της επιστοσύνης της, θά έμεγα πάντοτε έν παντελεί άγνοία του παρελθόντος. Ουδέποτε θά υπέβλετον, ότι ή πτωχή μου μήτηρ έφυγεν εκ της συζυγικής οικίας, παράφρων εκ της ζηλοτυ- πίας, και ότι είμαι νόμιμον τέκνον. Δέν είνε προ- δοσία και άγένεια να χρησιμοποιήσω β,τι έμαθον ένα στερήσω την Λαίδην Σάρτερς της περιου- σίας της; Αυτό μου είνε αληθινή βάσανος. Δέν φαντάζομαι πώς είνε δυνατόν να ανακτήσω β,τι μου άνήκει χωρίς να την βλάψω ή να την λυ- πήσω. Δέν πρέπει δε να λησμονηθή και μια άλλη έποψις του ζητήματος. Όταν μάθη, ως είπα, ότι είμαι ο νόμιμος υίός του κόμητος Άλουρεδ, δέν θά περιμείνη την άπόφασιν των δικαστών, δέν θά καταδεχθή να κάμη στρεβλοδικίας, αλλά θά μου παραχωρήση πάντα και θά μέ μισήση εις αιώνα τον άπαντα. Και αν, εν τη γεν- ναϊότητι της δέν μέ μισήση ως σφετεριστήν, δέν θά συγχωρήση όμως ποτέ εκείνον, όστις, άφελούμενος εκ της φιλοφενίας της και της γενναίας άδείας την όποιαν του έδωκε, κατε- χράσθη και τά δύο διά να της υποκλέψη την θέσιν της, θέσιν την όποιαν και ο νόμος και

ο κόσμος θά την άφιναν ν' απολαμβάνη δια βίου. Και αν ακόμη πιστεύση εις την γενναιοτήτα των έγγραφων (πράγμα· τό όποιον ήμπορεί και να μη γείνη), περιφρόνησιν πάντοτε θά ήσθάνετο προς τον όπισθεντα δι' αυτών έναντίον της. "Όλα αυτά είνε δι' έμέ μαρτύρια την άγαπή τόσον εμπάθει, ώστε μου φαίνεται άνάξιον λόγου ν' αναγνωρισθώ κόμης Σάρτερς υπό της Άγγλίας δλοκλήρου, αν πρόκειται να χάσω έν της μόνον μειδιάμα. Μολονότι έχω τόρα τό δικαίωμα να κρατώ ύψηλά την κεφαλήν μου, και ή υπερηφά- νεια μου είνε του λοιπού έπιτετραμμένη, είμαι πολύ δυστυχέστερος ή πριν ανοίξω τό μυστικόν εκείνο γραφείον. Δέν βλέπω πώς είνε δυνατόν να άποκτήσω τον τίτλον μου και να διατηρήσω την ευνόιαν της. "Αν της δείξω τά έγγραφα, θά μέ θεωρήση άμέσως ως έχθρον της· ίσως και θά της κάμω έντυπωσιν προδότου. Προτιμώ να μείνω Λέων Ρέντσος, τον όποιον εκτιμώ, και ίσως . . . άγαπή. Τι συμβουλήν μου δίδεις, άγαπητέ και σεβαστέ μου φίλε;

Ο Δόν Έκκελίνος Φεβέρρης προς τον Λέοντα Ρέντσον.

Μου είνε πολύ δύσκολον να σου δώσω συμ- βουλήν εις αυτήν την περίστασιν. "Όλον σου τό μέλλον εξαρτάται από την άπόφασιν σου. Βλέπω τί σε βασανίζει. Άγαπής την εξαδέλφην σου περιστότερον παρά τό όνομά της, την περιουσίαν και την δύναμιν. Διστάζεις να την άποξενωθής, προσπαθών ν' ανακτήσης τά δικαιώματά σου, και τό έννοώ. Διότι και έχθραν σου αν δέν την καταστήσης, θά την έμποδίσης όμως, υπερήφα- νον ως είνε, να σου εξομολογηθή ποτέ τον έρωτά της. Δέν θά ήτο δυνατόν να προσή εις εξομολό- γησιν, ήτις και διά σε και διά τον κόσμον θά είχε τόσους άλλους υπονοούμενους λόγους. Άλλ' άφ' ετέρου ίσως ή εξαδέλφη σου δέν είνε αξία ταιαύτης άφοσιώσεως και τσαούτης θυσίας. Ήν- θυμήσου, ότι ήταν κατά πρώτον την έγνώρισε, σου έκαμε την έντυπωσιν γυναικός άλαζονος, ιδιο- τρόπου, ελαφράς, γυναικός του κόσμου καθ' όλην την σημασίαν της λέξεως. Είσαι βέβαιος, ότι ή έντύπωσις αυτή δέν είνε ή αληθεστέρα;

Η γοητεία την όποιαν εξασκεί επί σου ετά- ραζεν ίσως την κρίσιν σου. "Αν τό πράγμα έχει ούτω, θά έθυσιάζεις ώραίαν κοινωνικήν θέσιν, βίον ευδαίμονα και μέγα όνομα εις γυναίκα ελαφράν και άνήκανον να εκτιμήση ταιαύτην θυσίαν. "Ότι θά υποφέρει, ήτις θά χάσης, θά σου λογισθή εις ούδέν. Ουδόλλως διανοούμαι να σ' έπηρεάσω. Σου ζητώ μόνον να σκεφθής ώριμως και να μη κάμης τίποτε εκ παράφρας. Πίποτε δέν σε βιάζει Γνωστόν είνε, ότι έχεις να μείνης αυτού μέχρις έντελοός άποπερατώσεως των έργων σου. Διότι να μη περιμείνης την επανόρθν της, πριν λάθης οϊανδήποτα άπόφασιν. Η γενναϊότης την όποιαν μελετάς είνε σχεδόν υπεράνθρωπος. Άλλά σε νο-

μιζώ ίκανόν να την κάμης, και δέν θά έλυπού- μην διά τούτο, αν ήσασ βέβαιος· ότι ή εμπνεύσα την γενναιοτήτα αυτήν είνε αξία ταιαύτης θυ- σίας, αν . . . Θά έλάβες ήδη την προηγουμένην μου έπιστολήν, διά της όποιας άπήντην εις την καταπληκτικήν σου άποκάλυψιν. Διότι ή πτωχή σου μήτηρ, άγαπητέ μου Λέον, δέν είχε την γενναιοτήτα να μου εξομολογηθή! Όταν συλ- λογίζομαι πόσα υπέφερες, και πόσον παρεγνωρίσθη ή μεγαλοφυία σου, ή καρδία μου αιμάσσει αλη- θώς! Δέομαι του ύψιστου να μη έλθη άργά τό μειδιάμα της τύχης!

Ο Λέων Ρέντσος προς τον Δόν Έκκελίνον Φεβέρρη.

Ημέραι μελαγχολικά πάντοτε και άτελείω- ται βυθίζομαι εις κατάστασιν παράδοξον άγω- νίας και υπεραίσθησιος. Η άγαθή σου έπιστο- λή, όσον πραυντική και αν ήνε, δέν μ' έφερε την αθρίαν. Τόσον καλά μ' έξηγγεί, ότι β,τι δήποτε και αν κάμω, θά έχω επί τέλους άφορμήν να μετανοήσω. "Αν κλείσω τό μυστικόν αυτό εις την καρδίαν μου, πώς θά κατορθώσω να εξα- λείψω την άπόστασιν, ήτις μάς χωρίζει, εγώ όστις θεωρούμαι εδω ως τυχοδιώκτης, ως επαί- της, άξιος πάσης περιφροήσεως;

Ουδέν μέσον εύρίσκω προς πλήρωσιν της άβύ- σου, ήτις υπάρχει σήμερα μεταξύ αυτης και έμου! Λέγεις ότι τίποτε δέν μέ βιάζει. Έκλείσα δλα εκείνα τά χαρτίτα έντός μικρού σιδηρού κι- θωτίου, και, αν εγώ δέν τό θελήσω, ούδεις ποτέ θά λάβη γνώσιν αυτών. Είνε άρα γε δονκιω- τισμός να φυλάξω τό μυστικόν αυτό, χωρίς ποτε ν' απαιτήσω τά δικαιώματά μου; Και άγνοείς, ότι θά έκαμνα τά πάντα δι' έν της μόνον μει- διάμα; Και τό μειδιάμα της αυτό ποτέ δέν θά ή έχω, αν μάθη την αλήθειαν. Αρχίζω να εκπληττωμαι κ' εγώ ο ίδιος ότι περιφερόμαι εδω παντού, ως αν ήθελον να βεβαιωθώ ότι όλ' αυτά μου άνήκουν, μου άνήκουν πραγματικώς, ένθ' έως τόρα δέν είχα τίποτε άλλο ιδιοκτησίαν ή την χροματοθήκην μου, έν υπέρβον διά κατοικίαν και κανέν λίθινον ή ορειχάλκινον άρχαιοτέχνημα.

Διάγω τας έσπέρας μου όλας πλησίον του πυ- ρός, έσταυρωμένως έχων τας χείρας και τον Βέρ- δικ εξηπλωμένον εις τους πόδας μου. "Όσον περισσότερον σκέπτομαι, τόσον περισσότερον πεί- θομαι, ότι εξ' όλων αυτών οιδέν δυναμαι να λά- βω, διότι αν τά έλάμβανα θά της τά άφήρουν. Είς άμοιβήν των τόσον της περιποίησεον και της τόσης προς έμέ αγαθότητος και ευμενείας της, θά την έγμυνωνα εγώ της περιουσίας της; Έργάζομαι εις τας τοιχογραφίας όσον τό φως της ημέρας μου τό έπιτρέπει. Ήπιζώ τουλάχισ- στον ότι ή εργασία αυτή θά μου κάμη τιμήν. Πρό τινων ημερών δέν ήδυνήθην να μη γελάσω εξ' όίκτου, άκούων τον αικονόμον φλυαρόντα άκό- σμως περί των έργων μου. Μου έφάνη τό πράγμα

τόσον κωμικόν! "Ω! αν υπάπτευετο μόνον ποίος είμαι, πώς θά εκλινε τό βαρκοκόκαλον του διά να σκουπίση μέ την γλώσσάν του την κόριν των υποδημάτων μου! Όταν συλλογίζομαι, ότι έχω τό δικαίωμα να διώξω όλον αυτόν τον δουλικόν σαρφετόν! Άλλ' ούτε την δύναμιν ποθώ, ούτε την άνάκτησιν των δικαιωμάτων μου, όσον την γαλήνην, την άνεσιν, και τό να δυνηθώ να άφιε- ρώσω την ζωήν μου δλοκλήρον εις επιδίωξιν του ιδανικού, έχων κύκλω μου β,τι ώραϊον και ύψη- λόν. Άλλά και μ' όλ' αυτά, χωρίς αυτήν θά ήτο ή ζωή μου οικία χωρίς μουσικήν, κυφέλη χωρίς μελίσσας. Τι να κάμω; Μένω βυθισμένος εις τας σκέψεις μου ώρας δλοκλήρους, νύκτας δλοκλήρους, χωρίς να δύναμαι ν' άποφασίσω β,τι δήποτε. Θεωρώ την εικόνα της, και ή ιδέα μόνη ότι ήδυ- νάμην να στερήσω αυτό τό πλάσμα της πολυ- τελείας, ήτις την περικυκλώ, μου φαίνεται έγκλημα. Δέν μ' έγγραφε πλέον. "Αν της ήρχετο να νομφευθί τον νέον δούκα! . . . όχι, δέν τό πι- σταύω. Ο χειμών είνε μακρός, άπέραντος. Είμεθα εις τας 26 του Ιανουαρίου. Είς την Ρώμην, όταν πλησιάζη ο Μάρτιος, πώς γελά ή γή! Πώς σφτράνουν τά άνθη! πώς αρχίζει να βράζει τό αίμα! εδω είνε χιών μόνον και άνεμος, όμίχλη και πάγος. Τά πτωχά ζωα τρέμουν υπό τά γυ- μνά δένδρα, έν μέσω μελανών και παγωμένων θάμνων.

Ο άρχιμάγειρος μου φέρει αυτήν την στιγμήν τηλεγράφημα, τό όποιον έλαβε παρά της Λαί- δης Σάρτερς. Χρονολογείται εκ Παρισίων και περιέχει μόνον τας λέξεις: « Φθάνομεν αύριον. » Αύριον, βλέπεις, χωρίς καρμύαν προειδοποίησιν. Άλλά τοιουτοτρόπως, λέγουν, κάμνει πάντοτε. Θεέ μου! τι να της είπω! πώς να την υποδεχθώ. Η χαρά μέ πνίγει άρα γε, ή ή λύπη; "Αν ήξευρα τουλάχιστον τι δυναμαι ν' άποφασίσω, λογικώς και φρονίμως! Να συλλογισθί κανείς, ότι όλ' αυτά κύκλω μου είνε ιδικά μου, και όχι ιδικά της! ότι, τη αληθεία εγώ την ξενίζω! Άνεχώρησε πρό τεσσάρων ήδη μηνών, και πρό ικανού καιρού δέν μου έγγραφε. "Ισως δέν είμαι πλέον δι' αυτήν άλλο τί είμη πτωχός άγνωστος καλλιτέχνης, ζωγραφίζων τους τόλους της. "Αν έχη ούτω τό πράγμα . . . έστω, ούδέποτε θά ζη- τήσω τά δικαιώματά μου. "Ας την εκδικηθώ τοιουτοτρόπως. "Αν τούναντίον μέ θεωρήση μέ άλλον όμμα . . . τότε θ' αναχωρήσω. Θά στεί- λω την εικόνα της εις την έκθεσιν, και ίσως κατορθώσω ν' άποκτήσω τοιουτοτρόπως τόσην φήμην, ώστε να μου ήνε έπιτετραμμένον να της είπω: Σε άγαπώ! "Οχι, όχι! δέν θά της άφαι- ρίσω τό μικρόν της βασίλειον. Έχω εγώ άλλο μεγαλειότερον: την τέχνην. Μ' ανεπιστεύθη . . . και δέν θά τό μετανοήσω.

ἀπὸ τοῦ ζῆφου κρίνεται μᾶλλον ἐκ τῶν ἐν τῆσι πένθεσι γινόμενων ἢ ἐκ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως ἐπισημαίνων τελετῶν· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῦτοις ἡ διαφορά ἐστὶ σχετικὴ τις καὶ οὐχὶ ἀπόλυτος.

Εἰδὸς τι λάμα (αὐχέρας γουανάκων) φαίνεται, ὅτι οὐ μόνον τὴν ἐνοίαν τοῦ θανάτου ἔχει, ἀλλὰ καὶ τὸν πόθον ἐνταφιασμοῦ ἐν ἰδίῳ νεκροταφείῳ. Τὰ ἐλεύθερα ζῆα τοῦ εἶδους ἐκείνου, ὅταν προσεγγίξῃ ὁ θάνατος τῶν μεταβαίνουσι νεκροῦσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, παρὰ τὸν σαρὸν τῶν ὄστων τῶν ἠμοφύλων. Τινὲς δὲ μύρμηκες καὶ πλέον τοῦτου ποιῶσι, μετὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους μάχας ἀποκομίζοντες τὰ πτώματα τῶν οικείων πολεμιστῶν. Κατὰ δὲ τὸν Βατσελ, οἱ ἀνθρωπόμορφοι πύθκοι, τοῦ εἶδους γορίλλα γίνα, φροντίζουσι καὶ καλύπτουσι διὰ κλάδων καὶ ξηρῶν ξύλων τοὺς νεκροὺς τῶν ἠμοφύλων. Ἐξ ἐναντίας δὲ πολλὰ τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν ἐγκαταλείπουσι ἀφροντίτως τὰ πτώματα τῶν οικείων. Ὁμολογητέον ὅμως, ὅτι σπανίως ἐν τῇ ἀνθρωπίνῳ γένει παρατηρεῖται ἐγκατάλειψις τῶν νεκρῶν. Καθόλου δ' εἰπεῖν αἱ ἐπισημαίνουσαι τελεταὶ μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις ἰδιάζουσιν, ὅσοι δὲ τῶν ἐπιστημόνων κατέχονται ὑπὸ τῆς μανίας νὰ πλάττωσι χάσματα πρὸς χωρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν λοιπῶν ζῴων, ἠδύνατο εὐλογοφανῶς ὑποσῶν νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν ἀνθρώπον ὡς γένος ἰδίον « πενθῶν τοὺς νεκρούς ».

Ὡς οὖν ἴδωμεν, ἐξετάζοντες τὰς κυριωτάτας τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν, αἱ ἐπισημαίνουσαι τελεταὶ καὶ τὰ ἐν τοῖς πένθεσι νόμιμα, καὶ τὰ μεγάλα ἢ ποικίλα αὐτῶν, σχετίζονται ὅμως συνήθως ταῖς δοξασίαις περὶ τῶν ἐπέκεινα τοῦ παρόντος βίου. Ἄλλοι μὲν ἐγκαταλείπουσιν ἀπλῶς τοὺς νεκρούς, ἄλλοι δὲ καὶ τοὺς τρώγουσι. Πολλοὶ λαοὶ θάπτουσι ὑπὸ τὴν γῆν τοὺς νεκρούς, καὶ ἐπισωρεύουσι χῶμα καὶ λίθους. Ἀλλὰ οὐ κρύπτουσι αὐτοὺς ἐν φυσικοῖς σπηλαίοις ἢ ἐν τεχνικοῖς ὀρύγμασιν, ὅπερ κλείουσι ἐπίτα καὶ ἐξασφαλίζουσι κατὰ τὴν ἐνόησιν πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν θηρίων. Ἄλλοι πάλιν λαοὶ ἢ φυλαὶ ἔχουσι περὶ τοῦτου καθ' ὁλοκληρίαν ἀντιθέτους ἰδέας ἀντὶ νὰ προφυλάττωσι τοὺς νεκρούς, προβάλλουσι τὸν ἀντικτὸν αὐτοῦ βορᾶν εἰς τὰ θηρία, εἰς τὰ ἀρπακτικὰ ὄρνεα, καὶ δὴ εἰς κύνας ἐπιτηδῆς πρὸς τοῦτο ἠκημένους. Οἱ μὲν ἀποξηραίνουσι αὐτοὺς ἐφ' ὑψωμάτων, ἐπὶ κλάδων δένδρων, ἐν περύγαις (μονοξύλοις) κλπ.

Ἐκτὸς τῆς κτηνώδους ἐγκαταλείψεως, πάντα τὰ ἐπισημαίνουσα νόμιμα, τὰ ποικιλώτατα καὶ διαφορά ἀλλήλων, προσήλθον ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθηματός, εὐσεβοῦς μερμῆνης περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῶν τιθνηκῶν. Ἡ πεπότησις περὶ ἐξαφανισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος ἐν τῷ

τάφῳ ριζοβολεῖ συνήθως παρὰ μόνους τοὺς διαπαιδαγωγηθεῖσιν ἐν τοῖς αὐστηροῖς διδασκαλῆσι τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὁ κατὰ φύσιν ἀνθρώπος ἢ ὁ ἀμαθὴς θεωροῦσι τὸν θάνατον ὡς συμβεβηκός, ὡς ὄθησιν ἀλλοίαν διδούσαν διεύθυνσιν εἰς τὴν ὑπαρξίν. Ἐκ τῆς σήπεδος τοῦ πτώματος ἀποσπᾶται ἀτμός τις, σκιά, εἰδωλόν, κλπ. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἐν ἐπιγνώσει ἑαυτοῦ ἐγὼ τοῦ θανόντος μεταβαίνοντος τότε εἰς νέαν ὑπαρξίν, διατηρούσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν τύπον τῆς προτέρας. Ἐνίοτε φαντάζονται, ὅτι τὸ ἀπὸν ἐγὼ θὰ ἐπιπέλλῃ ποτὲ εἰς τὸ προσκαίριον ἐγκαταλειφθὲν σῶμα, καὶ τότε προσπαθοῦσι νὰ διατηρήσωσιν ἐφ' ὅσον δύναται ἀλαβήτον τὸ παλαιὸν σκηνώμα. Βεβαίως τὰ καθημερινὰ φαινόμενα τοῦ ὕπνου, τῶν ὀνείρων, τῶν λιποθυμιῶν καὶ τῶν ταυσιούτων τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς παραπλάνην ἐν τούτῳ τῆς νηπιαζούσης κρίσεως τοῦ κατὰ φύσιν ἀνθρώπου. Ἡ ἀξερτος διάνοια αὐτοῦ ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τοῦ σφρίγους τῆς ζωῆς εἰς τὸν ἐκμηδενισμόν τοῦ θανάτου. Πρὸς τοῦτους ἐν ταῖς πρώταις περιόδοις τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως ἀδύνατος εἶναι ἀκριβῆς διακρίσις τοῦ συνειδῶτος ἀπὸ τοῦ ἀσυνειδήτου. Ὁ ἀνθρώπος τότε ἀποδίδωσιν εὐκόλως εἰς ἄψυχα πράγματα, ποικίλας ἐντυπώσεις ἐμποιοῦντα αὐτῷ, ἰδέας, αἰσθήματα καὶ πᾶθη ἀνάλογα τοῖς ἐκκενῶ. Μάλιστα δὲ, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν καὶ ὡς τοσάκις ἐφαντάσθησαν αἱ ποιηταί, ὁ ὕπνος φαίνεται αὐτοῖς ὄντως ἀδελφός τοῦ θανάτου, δυσκόλος δὲ διακρίνει ἐκάτερον διότι καὶ πράγματι ὁ ὕπνος ἠμοιάζει μεγάλως προσκαίριον θάνατον, καθ' ὅν τὸ πνεῦμα καταλείπεται τὸ σῶμα πλανᾶται τῆδε κάκεισε, ὁ δὲ θάνατος μικρὸν φαίνεται διαφέρειν μακροῦ ὕπνου, ἐξ οὗ προκύπτει διπλάσιασμός τοῦ ὄντος.

Ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς γενικάς ταύτας ἀεψείας, ὅπως κατανοήσωμεν τὰς ἐν τοῖς πένθεσι συνήθειας, τὰς ποικιλώτατας καὶ ἐνίοτε παραλογωτάτας, ἅς ἐπιβάλλουσιν ἑαυτοῖς διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθνη. Ἐνταῦθα θὰ καταγράψωμεν ὅσας τῶν συνθημάτων τούτων θεωροῦμεν τυπικὰς καὶ ταύτας μόνον.

Περὶ πένθους ἐν Μελανησίᾳ.

Τὰ ἐν τοῖς πένθεσι νόμιμα εἰσὶ ποικίλα καὶ ἐν Μελανησίᾳ, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἐσχάταις τὸν ἀνθρωπισμὸν φυλαῖς, τοῖς Τασμανοῖς καὶ τοῖς Αὐστράλοις, ὅτινις ἄλλως εἰσὶν ἠμοιώτατοι ἀλλήλοις. Οὗτοι θάπτουσι ἐνίοτε τὸ πτώμα, ἐνίοτε δὲ καταθέτουσιν αὐτὸ ἐν ἐπιπολαίοις ὀρύγμασι. Κατὰ τὸν ἐνταφιασμόν ὁ νεκρὸς κατατίθεται ἐνὸς κλάδῳ, τοὺς βραχίονας ἔχων ἐσταυρωμένους καὶ τὰ γόνατα ἐπὶ τοῦ στήθους ἐγγίζοντα καλύπτεται δὲ καὶ διὰ τοῦ μανδύου, ὃν ἐφόρει ζῶν.

Ἡ τοιαύτη στάσις τοῦ νεκροῦ συνειθίζεται ἢ συνειθίζεται ἀκόμη παρὰ πλείστοις λαοῖς, ἰδίως τοῖς Ἀνδαμανταῖς, τοῖς Περουβίοις, τοῖς ἀρχαίοις Σκώτοις κλπ. παρέσχε δ' ἀφορμὴν εἰς μυρίας εἰκασίας, ὧν πιθανώτερα εἶναι ἡ ἀπλουστάτη. Οἱ κατὰ φύσιν ἀνθρώποι, οἱ τὸν θάνατον ὑπολαμβάνοντες ὕπνον μακρὸν, μερμῶσιν ὡς εἰκός, ὅπως ὁ νεκρὸς εὐρίσκηται ἐν τῷ τάφῳ ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ, ἣν ζῶν ἐτήρει, ἀναπαυόμενος τὴν ἐσπέραν παρὰ τὴν ἑστίαν, ὅσοις ἐπέστρεφεν ἀπὸ τῆς θήρας ἢ τῆς μαχῆς.

Ἐνίοτε οἱ ἐν λόγῳ Μελανησιοὶ κατέθετον τοὺς νεκρούς αὐτῶν ἐν κοίλοις κορμῶσι δένδρων ἢ ἐν φλοινοῖς λάρναξιν πάντοτε δὲ πλησίον τοῦ νεκροῦ κατέθετον καὶ τὰ κυνηγετικὰ ἢ πολεμικὰ ὄπλα αὐτοῦ.

Οἱ τόποι τῆς ταφῆς ἦσαν συνήθως ἀπομεμωμένοι, καὶ εἰς ἓνα μόνον νεκρὸν ὀρισμένοι ἐκάστοτε ἐνίοτε ὅμως οἱ Αὐστράλοι εἶχον μικρὰ κοινὰ νεκροταφεία. Ἄλλ' οἱ τρόποι, ὧν μνημονεύομεν, συνειθίζοντο ἐν ταῖς ταφῆσι τῶν νεωτέρων τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ἐκίδεον ἐνίοτε μετὰ μέλλονος πομπῆς, καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς θάπτουσιν ἀπετέφρουν τὸν νεκρὸν αὐτῶν ἐν πυρᾷ μεθ' ὃ συνέλεγον ἐπιμελῶς τὰ πηνηθρακωμένα ὄστα, τὰ ὅποια ἐτήρουν ὡς φυλακτῆρια κατὰ νόσων ἢ πρὸς εὐδοκίμησιν ἐν κυνηγίοις καὶ ἐν μάχαις. Πᾶσαι δ' αὐταὶ αἱ συνήθειαι ἀποδεικνύουσιν, ὅτι κατὰ τὰς δοξασίας τῶν Τασμανῶν καὶ τῶν Αὐστράλων, οἱ νεκροὶ ἐξηκολούθουν ζωὴν ἄλλην καὶ πέραν τοῦ τάφου. Φαίνεται ὅμως, ὅτι καὶ ἐν Μελανησίᾳ, ὡς καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις χώραις, ἐκείνο ὅπερ ἐφαντάζοντο παραμένον μετὰ τὸν θάνατον, τὰ εἰδωλα καμόντων ἐν λόγῳ, ἐνέπνεον μᾶλλον τρόμον ἢ στοργήν. Τούτου δ' ἕνεκα ἀπέφευγον νὰ ἀναφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ θανόντος, οἱ δ' ἠμῶνμοι αὐτῷ ἐν τῇ φυλῇ μετέβαλλον ὄνομα. Παρόμοιον ἔθιμον ὑπάρχει καὶ ἐν ἄλλαις φυλαῖς, ἰδίως δ' ἐν Πολυνησίᾳ.

Οἱ Τασμανοὶ καὶ οἱ Μελανησιοὶ, κατὰ τὸν θάνατον τινος τῶν οικείων, ἐτραυματίζον ἐπίσης τὸ ἴδιον σῶμα ἢ ἀπέκοπτον μίαν τῶν φαλαγγῶν τῆς χειρὸς, εἴτε ὅπως ἀποδείξωσι τὴν Οὐλίφιν των, εἴτε ὅπως κατευνάσωσι τὴν ὀργίλην σκιάν τοῦ θανόντος. Ἄλλως δὲ οὐδαμῶς ἠδύνατο νὰ πιστευσωσιν ὅτι ὁ θάνατος προέρχεται ἐκ λόγου φυσικοῦ, ἀλλ' ἀπέδιδον τὴν αἰτίαν αὐτοῦ συνήθως εἰς μαγγανεύματα ἐχθρῶν. Τούτου ἕνεκα ἐρόνουσι, ὅτι οἱ συγγενεῖς ὤφειλον νὰ ἐκδικήσωσι τὸν θανόντα καθήκον δ' ἐπεβάλλετο ἀπαράβατον ὁ φόνος τῶν ὑποτιθεμένων δολοφόνων, ὅτινις ἀνῆκον συνήθως εἰς τινὰ τῶν γειτόνων φυλῶν, καὶ ἡ σφαγὴ ἦτο ἀνάλογος τῆς σπουδαιότητος τοῦ νεκροῦ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν στοργῆς τῶν οικείων. Αὐστράλος τις πρὸς ἐνδεῖξιν τῆς πρὸς τὸν ἱεραπόστολον Σαλαβάδον ἀγάπης, τῷ ὑπεσχέθη νὰ

σφάζῃ, ἐν ἀποθάνῃ, τοὺλάχιστον ἡμισίαν δωδεκάδα συμπατριωτῶν του. Εἶναι δὲ τοῦτο, μετὰξὺ ἄλλων, ἐν τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων, ἀπὸ ἐπὶ ἀπὸ τὸν κόσμον, οὐχὶ τὸ δόγμα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ὅπερ βραδύτατα διαπλάσθη ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει, ἀλλ' ἡ κοινοτάτη πάσις ταῖς φυλαῖς δοξασία περὶ προσκαίρου ἐπιβιώσεως μετὰ θάνατον.

Οἱ Παπούοι καὶ οἱ Νεοκαληδόνιοι πιθανῶς δὲν συνειθίζουσι νὰ καίωσι τοὺς νεκρούς. Ἄλλ' ἐξ ἐναντίας οἱ μὲν Παπούοι ἀποξηραίνουσι καὶ τὰ ριζεύουσι τοὺς νεκρούς, καὶ τοὺς φυλάττουσιν εἰτα ἐπιμελῶς ἐν ταῖς ἰδίαις κατοικίαις τῶν δὲ Νεοκαληδονίων πατριαὶ τινὲς θέτουσιν αὐτοὺς εἰς μέρη ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο ὀρισμένα, καὶ ἀφ' οὗ συνετέλεσθη ἡ σήψις ἀνακομίζουσι τὰ ὄστα, καὶ θέτουσι ταῦτα εἰς κοιλότητας βράχων, ἢ εἰς μικρὰ ὑπόγαια, ἐσκαμμένα ἐν μέσῳ δασῶν. Συχνότατα ὅμως θάπτουσιν αὐτοὺς ἐν κοιμητήριῳ ἰδιαιτέρῳ τῆς πατρῆος, ὅπερ θεωρεῖται τόπος ἱερός (ταβού). Ἄλλαι δὲ πατριαὶ τῶν Νεοκαληδονίων θάπτουσι μόνους τοὺς ἀρχηγούς αὐτῶν, τοὺς δὲ κοινούς νεκρούς θέτουσιν ἐπὶ κλάδων δένδρων ἢ πρὸς δένουσιν εἰς κορμούς δένδρων. Ἐν πάσῃ δὲ περιστάσει θέτουσιν ἢ ἐμπηγνύουσιν ἐν τῇ γῇ πλησίον τοῦ νεκροῦ πάντα τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια ὑπολαμβάνουσι χρῆσιμα ἢ ἀρεστὰ αὐτῷ, ὡς δόρατα, πυρᾶλας (κώπας) κοσμήματα καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος ἀρχηγῶν θεωρεῖται ἐν Νεοκαληδονίᾳ ὡς δημοσία συμφορὰ, ἴσως δ' ἐπειδὴ καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν πατριῶν αὐξάνει δυσαναλόγως πρὸς τοὺς πόρους αὐτῶν, δυσχεραίνουμένης τῆς συντηρήσεως αὐτῶν ἐκ τοῖς τοιαύτης αὐξήσεως, ὑποχρεοῦνται πάντες, ὅσοις ἀποθνήσκουσι ἀρχηγός, πρὸς ἐκδήλωσιν θλίψεως νὰ ἐπέχουσιν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἢ ἓνα μῆνα τῶν συγγενῶν σχέσεων. Ἡ τοιαύτη ἐκδήλωσις τοῦ πένθους εἶναι, βλέπετε, παντελῶς διάφορος τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς αὐλαῖς συνειθιζομένων. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας ἢ ἄρισ τῆς ἀπαγορεύσεως πανηγυρίζεται διὰ μνημοσύνου ἑορτῆς.

Ἐκ πασῶν τῶν παρατηρήσεων τούτων καθίσταται πρόδηλον ὅτι οἱ Μελανησιοὶ, καὶ αὐτοὶ αἱ ὑποδείσταται φυλαὶ ἐκ τούτων, πιστεύουσιν εἰς ἐπιβίωσιν τινα μετὰ θάνατον, καὶ ὅτι ὁ θάνατος τῶν οικείων διεγείρει αὐτοῖς, εἰς ἄλλους μὲν ἐπὶ μακρότερον, εἰς ἄλλους δ' ἐπὶ βραχυτέρον χρόνον, αἰσθήματα στοργῆς ἢ ὀμότητος.

(Ch. Leloucheau).

ΖΩΑ ΣΟΦΑ

ἐκπεθέντα ἐν Παρισίοις

Οἱ ἀνθρώποι ἐξεμεταλλεύθησαν πάντοτε τὴν νοημοσύνην τῶν ζῴων διὰ τὰς δημοσίας διασκευάς.

δάσεις. Σοφοί κύνες παίζοντες, δάμιοι, πίθηκοι ενδεδυμένοι και μεταχειριζόμενοι το σάρωθρον ή ξιφομαχούντες ή υπηρετούντες, μεθ' ἑλλην τήν πρόσ τούτο ἀποστροφήν των, και καναρίνια ἐπιβλποντα τῶ γαρτελι, ἀπό μακροῦ χρόνου συντελαύσειν εἰς τήν ἐπιτυχίαν τῶν δημοσίων θεαμάτων. Αἱ τοιαῦται ἐκθέσεις δὲν εἶνε ἄνευ ἐνδιαφέροντος διὰ τοὺς θεατὰς, ἐφ' ᾧ και ἐνομίσαμεν ὅτι εὐχαριστοῦμεν τήν περιέργειαν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἀναφέροντες τὰ διάφορα γυμνάσματα, ἅτινα κατὰ τὸν ἐνεστώτα χειμῶνα ἐξετέλεσαν ἐν Παρισίοις διάφορα ζῶα ἐκγυμνασθέντα πρὸς τοῦτο. Ἐν τῷ Ἀμφιθέατρῳ τοῦ βουλευθάρτου θαυματοποιὸς ἐπιτηδεϊότατος ἐξετέλει διάφορα γυμνάσια ὄρθια ἐπὶ ἵππου τρέχοντος περὶ τὸ κέντρον. Ὁ θαυματοποιὸς αὗτος εἶχεν ἐκγυμνάσει περιστερὰς κατὰ τρόπον ἄλλῶς ἐκτακτον. Ἀπέλυεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀμφιθέατρου δωδεκάδα περιστερῶν, αἵτινες ἵππαντο ἐλευθέρως περὶ τὸ κέντρον κατὰ μίαν ἢ ἄλλην διεύθυνσιν συμφώνως πρὸς τήν θέλησιν τοῦ θαυματοποιοῦ. Οὗτος ἐκράτει εἰς χεῖρας ζῦλον ἐν εἶδει σταυροῦ, ἐφ' οὗ αἱ περιστερῶν ἐκάθηντο προσκαλούμεναι ὑπ' αὐτοῦ ἴσταμένου ὀρθίου ἐπὶ τοῦ καλπάζοντος ἵππου του. Πλὴν τούτου ἕτερος γελωτοποιὸς διεθύνη χήνας, αἵτινες ἐξετέλουν ἐλευθέρως πάντα τὰ γυμνάσια ἐκγυμνασμένου ἵππου, βηματίζουσαι, τριποδίζουσαι, καλπάζουσαι, ὑψοῦσαι τὸν δεξιὸν ἢ τὸν ἀριστερὸν πόδα, στρεφόμεναι περὶ τὸ κέντρον κατὰ μίαν ἢ ἄλλην διεύθυνσιν, και πηδαῖσαι ἄνωθεν τῶν φραγμῶν. Τὰ γυμνάσια ταῦτα ἐξετέλει ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ αὐτοῦ γελωτοποιοῦ και μίαν ἑλαφος ἐν ἐλευθερίᾳ οὐσα, ἥτις πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπήδα και διὰ σταφανῶν ἐκ χάρτου.

Ἄκρατον γέλωτα προεκάλεσεν ἡ ἐκθεσις ὑπὸ ἑτέρου γελωτοποιοῦ χοίρων γεγυμνασμένων ἐν ἄλλῳ τινὶ θεάτρῳ. Μέλας χοῖρος, ἐνδεδυμένος ὡς τροφός, και ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν του περιπατῶν, αὖθει ἐπὶ τῆς σκηνῆς μικρὰν ἀμαξάν, ἐν ἣ ἦτο μικρὸν χοιρίδιον ἐνδεδυμένον ὡς βρέφος. Ὁ γελωτοποιὸς ἐλάμβανεν εἶτα τὸ χοιρίδιον, και ἀφῆρει ἀπ' αὐτοῦ γοερῶς οἰμώζοντος τὰ σπάργανα, πρὸς τέρψιν μεγάλην τῶν θεατῶν, ὅτινες ἐγέλων θορυβωδῶς. Ἔτερος χοῖρος ἐξετέλει κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ γελωτοποιοῦ πάντα τὰ γυμνάσια ἐλευθέρου ἵππου, ἐπήδα φραγμῶν, μετέβαλλε στάσιν κτλ. Ἐν τέλει ἐπὶ τοῦ χοίρου τούτου φέροντος ἐπίπτιον παρουσιάσθη ἀναβαίνων πίθηκος, φέρων ὑψηλὰ ὑποδήματα και ἐνδεδυμένος ὡς ἄγγλος ἵπποδρόμος (jockey), ὅστις καλπάζων ἐπήδα διαφόρους φραγμῶν.

Ὅποια θαύματα ὑπομονῆς και ἐπιμονῆς ἐκ μέρους τῶν ἐκθετῶν τῶν ζῶων τούτων, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπέκουσι παθητικῶς εἰς τὸν φόβον γνωστῆς αὐτοῖς τιμωρίας, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῶν βασιάνων ἐξαναγκάζουσι τὰ

πρωτὰ ταῦτα ζῶα νὰ ἐκτελῶσι γυμνάσια, εἰς ἃ οὐδὲν ἄρεσκονται. Περὶ τούτων, ὅταν ἐκτίθενται εἰς τὰ ἀμφιθέατρα ἢ τὰ θεάτρα, δύναται τις νὰ εἰπῇ ὅτι ἔλεγεν ὁ Λαφονταῖν περὶ τοῦ χοίρου, τῆς αἰγῆς και τοῦ προβάτου, πορευομένων εἰς τὴν ἀγοράν:

Ἐκεῖ δὲν ἐπορεύοντο πρὸς διασκέδασιν των.

Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΜΑΝΝΑ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Ἐκεῖ 'ε τὸ Νεραϊδόσπηλο, 'ε τὴν ἀκροποταμὴ Π' ἔλο νὰ βγαίνουν τὰ νερά κατὰθολα θε νάειδες, Γιατὶ τὴν νύχτα μπαίνουσε και λούζονταν μὴ μὴ Ἀφρόπλαστια Νεραΐδες,

Κάποιος λυράρης χωριανός, ἔναν παλῆθ καιρό, Γὰ τὴ μεγάλη τέχνη του ἔλαχε τέτοια μοῖρα, Ὅταν ἐκείνοισ πίνονταν τὴ νύκτα 'ετὸ χορὸ, Νὰ παίζη αὐτὸς τὴ λύρα.

Μὰ κίθε νύχτα ὁ δύστυχος περνῶντας ἀντικρὺ 'Σὲ τόσαις ἑωτικαῖς μορφαῖς, ὄλαις ζωῆ και νύχτα, Δὲ βόσταζε, κ' ἀγάπησε μὴ δλόξανθη μικρῆ, Νεραΐδα μαυρομμάτα.

Κινῶ και πάει 'εὲ μὴ γρηά τῆς χώρας γνωστικῆ Κι ἀρχίζει μὲ παράπονο τὸν πόνο του νὰ κλαίη, Μὰ κ' ἡ γρηά μαστόρισσα γι' ἀπόκρισι γλυκειά, Τὸ γιατρικὸ του λέει:

«Τὴν νύχτα πού χορεύουσε μὲς' ἐτὴ βαθεῖα σπηλιῆ Ἀρπαξ' τὴν ὠμορφὴ κυρά, ὀπάχεις ἀγαπήση, Καὶ μὴν ἀφήσης τὰ χρυσὰ και πλοῦσις τῆς μαλλίῃ Πρὶν πετεινὸς λαλήση.»

... Ἀπ' τὰ μαλλίῃ τὴν ἄρπαξεν ὁ χωριανός κι' αὐτὴ Λιζόνει, σκύλα, σερπετὸ 'ε τὰ γέρια του εἶχε γένη, Μὰ πετεινὸς σὸν ἀλάησε, κοπέλλα ληλευτῆ Σ τὴν ἀγκαλιῆ του μένει.

Κι ὁ νῦξ τὴν ἵπρε σπῆτι του και τοῦκανε παιδί... Μ' ἀπ' τὸν καῦμὸ δὲν ἀνοίξει τὰ χεῖλη νὰ μιλήση, Καὶ πάλι πᾶει ὁ χωριανός ὡς τὴ γρηά νὰ δη Καὶ γνώμη νὰ ζητήση.

Τοῦ εἶπε ν' ἀνάψη μὴ φωτιῆ 'ε τὸ φουρνὸ του καλὴ Κ' εὐθὺς ν' ἀρπάξη τὸ παιδί πῶς μέσα θὰ τὸ βάλῃ... Μὰ τί τὰ θέτε; τῆς γρηῆς ἐτοῦτ' ἡ συμβουλιῆ Δὲν τοῦδγε σὸν τὴν ἄλλη.

Γιατὶ σὸν μᾶνα πού ἦτανε ἡ ἄμοιση νὰ ἰδῆ Πῶς τὸ μόνάχο τῆς παιδί μὲς' 'ε τὴ φωτιῆ πετρεῖ Σέρνει φωνὴ θεοράτη: «Μη, σκύλε, τὸ παιδί!» Καὶ τὸσ τάρπᾳ και πᾶει.

Μὰ ἡ ἄλλαις δὲν τὴ θέλησαν νάρθη μὲς' ἐτὴ σπηλιῆ. Γ' αὐτὸ ὅποιος πᾶει μεσάνυχτα τὴ στάμνα νὰ γεμίση Βλέπει νεραΐδα πού κρατεῖ παιδί ἐτὴν ἀγκαλιῆ Καὶ κλαίει ἐμπρὸς ἐτὴ βρῦσι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΑΣΤΡΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

Πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀστρονομίας, τῆς οὐρανίας αὐτῆς ἐπιστήμης, ἦσαν ὡς γνωστὸν ἐν μεγάλῃ τιμῇ οἱ ἀστρολόγοι, οἱ γόητες ἐκεῖνοι οἱ ἐκ θεωρίας τῶν ἀστρῶν προλέγοντες τὴν τύχην εἰς τοὺς εὐπίστους τῶν ἀνθρώπων. Τοιοῦτός τις ἀστρολόγος προεῖπεν εἰς τὸν βασιλεῖα Λουδοβικὸν τὸν ΙΑ' ὅτι μία τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς του, ἦν ἡγάπα ὁ βασιλεὺς, θὰ ἀποθάνῃ ἐντὸς 8 ἡμερῶν. Ἐπειδὴ ἡ τύχη τὸ ἔφερον και ἐπληρώθη ἡ πρόβησις τοῦ γόητος, ὁ βασιλεὺς κατατεθλιμμένος και ἀγανακτῶν, εἶπε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν ἀστρολόγον, διατάξας συνάμα τοὺς ἀκολουθοῦς του ἵνα εἰς πρῶτόν του νεῦμα ἀναρπάσωσι τὸν ἀνθρώπον και βίβωσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ παραθύρου. Ὅταν λοιπὸν παρέστη ἐνώπιόν του, ὁ βασιλεὺς στραφείς πρὸς αὐτόν, τῷ λέγει — Σὺ, ὅστις ἰσχυρίζεσαι ὅτι εἶσαι τῶσον σοφός, ὥστε νὰ προγνώσκῃς τὴν τύχην τῶν ἄλλων, εἰπέ μου αὐτὴν τὴν στιγμὴν ποῖα θὰ εἶνε ἡ ἰδικὴ σου, και πόσον καιρὸν ἔχεις ἀκόμη νὰ ζήσης; Ὁ ἀστρολόγος, εἶπε πληροφορημένος ὦν κρυφίως περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ βασιλέως, εἶπε και ὑποπτεύσας αὐτόν, ἀπαντᾷ ἐτοιμῶς και ἄνευ φόβου. «Μεγαλειότατε, θὰ ἀποθάνω τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς Μεγαλειότητός σου.» Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἔσωσε τὸν πονηρὸν ἀνθρώπον, διότι ὁ δεισιδαίμων βασιλεὺς οὐ μόνον δὲν ἔδωκε τὸ σημεῖον νὰ τὸν κημνίσωσιν ἐκ τοῦ παραθύρου, ἀλλὰ και διέταξε νὰ τῷ δώσωσι πάντα τὰ ἀπαιτούμενα, κηδόμενος τῶν ἡμερῶν του ὡς τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ.

Ἄναλογον τοῦ προηγουμένου ἀνεκδοτοῦ διηγείται ὁ Τάκιτος ἐν τοῖς «Χρονικαῖς» αὐτοῦ, τὸ ἑπόμενον: Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀυγούστου ὁ Τιβέριος, διατρίβων ἐξόριστος ἐν Ρόδῳ, ἡγάπα νὰ συμβουλευθῆται τοὺς μάντις, καθήμενος ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου παρὰ τὴν θάλασσαν ἐὰν δ' αἱ ἀπαντήσεις τοῦ δαιμονοσκοποῦ παρεῖχον ὑπόνοιαν ἀμαθείας ἢ ἀγυρτείας εἰς τὸν Τιβέριον, οὗτος αὐτοστιγμὴ κατακρήμνιζεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ βράχου εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τινὸς ὑπηρέτου, ἐκεῖ παρασταμένου. Ἡμέραν τινὰ συνεβουλευέτο ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνω μάντιν τινὰ, Θράσυλλον τὸ ὄνομα, ἐπιθεὶ δ' οὗτος τῷ ὑπέσχετο τὴν αὐτοκρατορίαν και παντὸς εἶδους ὀλιθιότητα, ὁ Τιβέριος θεωρήσας ταῦτα ἀγυρτικὴν κολακείαν, τὸν ἐρωτᾷ: «— Ἀφοῦ εἶσαι τῶσον σοφός, θὰ γνωρίζῃς βέβαια και τὸ ἰδικόν σου μέλλον. Εἰπέ μοι πόσος καιρὸς σοὶ μένει νὰ ζήσης;» Ὁ Θράσυλλος, ὑποπτεύθεις ἀμέσως τὸν σκοπὸν τῆς ἐρωτησεως, ἔητάσε πρῶτον μετὰ προσπεπαιημένης ἀταραξίας τὴν θέσιν τῶν ἀστρῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεννησεως του· εἶτα δὲ ὡσαὶ καταληφθεὶς ἀφῆς ὑπὸ ἐκπλήξεως και τρόμου, ἀναφωνεῖ ὅτι

κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠπειλείτο ὑπὸ μεγάλου κινδύνου. Καταπλαγεὶς ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ὁ μαρμόριστος Τιβέριος, τὸν ἐνηγκαλίσθη, τὸν καθυσόγγασεν, και παραδεχθεὶς ὡς ἀληθῆ ὅσα εἰνοικᾶ τῷ προεῖπε περὶ τῆς τύχης του, τὸν ἐθεώρει τοῦ λοιποῦ ὡς ἕνα τῶν φίλων του.

Ὅπως διάφορος ἦτο ἡ τύχη βιοῦν τινὸς ἀγύρτου ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Ἀγγλίας. Ταύτης ὁ βασιλεὺς Ἐδβάρδος Ζ' ἠρώτησε τὸν ἀστρολόγον ἐν ἐγνωρίζε πού θὰ διέλη τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα. Ἐκεῖνου δ' ἀποκρίθεις ὅτι δὲν γνωρίζει α — Λοιπὸν ἀπήνητησεν ὁ βασιλεὺς, ἐγὼ εἶμαι σοφώτερος ἀπὸ σέ, διότι γνωρίζω ὅτι θὰ περάσης τὸ Πάσχα εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Πύργου» και ἐν τῷ ἄμα διέταξε νὰ τὸν ἀπαγαγῶσιν ἐκεῖ.

ΑΘΗΝΑΪΚΟΙ ΜΗΝΕΣ

Φεβρουάριος

Ἄν ἔτυχε ν' ἀναγνώσης τὸν Εὐθύμιον Βλαχάβαν τοῦ Παναγιώτου Σούτσου, ἀναγνώστᾳ μου, θὰ ἐνθυμῆσαι βέβαια τοὺς ἀνωμόμους και διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ Ἀλφάβητου Α' Β' Γ' διακρινομένους ἀρματαλοῦς παρελαύνοντας διὰ τῆς σκηνῆς ἄνευ αἰτίας και ἀσχετίως πρὸς τὸ δρᾶμα, και μόνον ὅπως δώσωσι λόγον τῶν πεπραγμένων των. Ὅμοιαν παρέλασιν ἤρξαντο ἐν τῇ Ἑστίᾳ, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου, και οἱ μῆνες, οὐχὶ ἀσχετίως ἐννοεῖται, πρὸς τὸ παιζόμενον δρᾶμα τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς, ἕκαστος δ' αὐτῶν ἀντιπαρερχόμενος διηγείται ἡμῖν τί ἔπραξε, δηλαδὴ τί εἶδε διαπραττόμενον κατὰ τὸν τριακονθήμερόν του (κατὰ μέσον ὄρον) βίον.

Και λοιπὸν ὁ Φεβρουάριος εἶδε χορούς, χορούς, χορούς: χοροὺς ἐθιμοτυπίας ἐν καλλιμαρμάρους μεγάροις ὑπὸ τὴν ἀπλετον λάμπην ἀκτινοβολούντων πολυφώτων, χοροὺς οἰκογενειακοὺς ἐν μετρίοφρονι αἰθούσαις ἀστῶν, χοροὺς παιδιῶν δοθέντας ὅπως χορεύωσιν αἱ μητέρες και οἱ πατέρες, και χοροὺς δημοσίους μετὰ και ἄνευ προσωπίδων, μετὰ και ἄνευ αἰδούς. Ὑπὸ πάσας λοιπὸν τὰς στέγας, ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μέχρι τῆς καλύβης (τοῦτο εἶνε ἀπλοῦς τρόπος τοῦ λέγειν, ἐννοεῖται, διότι ἀγνοῶ ἐν χορεύουσι και ἐν ταῖς καλύβαις) πλοῦσαι και πτωχοὶ πόδες ἐπτερώθησαν ὑπὸ τοὺς γοργοὺς ὀρηχτικὸς φθόγγους ὀρχήστρας, κλειδοκυμβάλου ἢ και ἀρμονίκας. Ἐκ τῶν δημοσίων χορῶν ἐπιτυχὸν ὑπὲρ πάντας οἱ ἐν τῷ Θεάτρῳ τῶν Ἀθηνῶν, ὅπερ ἀδυνατοῦν νὰ ἀπολενησῇ τὴν Θάλειαν προσεκάλεσεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τοῦλάχιστον τὴν μέλλου καταδεκτικὴν ἀδελφὴν της.

Μετά την Τερψιχόρην τὸ θέατρον φιλοξενεῖ ἤδη τὴν Εὐτέρην. Ὁ ἐπὶ τούτῳ μετακληθεὶς Ἰταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος ἤρξατο τῶν παραστάσεων τοῦ ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος. Καὶ νῦν δὲν παύεται τις νὰ προσπαθῆσιν τὸ θέατρον, διότι οὔτε οἱ ἄσμενοι κορδακισμοὶ καὶ τὰ ἐκλυτα ἀσιανὰ μέλη τῶν *Leμπλεμπητζήδων* ἀπειλοῦσιν αὐτὸν οὔτε αἱ ὠρυγαὶ καὶ αἱ ὡς γαλβαζομένην βατράχων ἀπότομοι υποκριτικοὶ ἐναγίναγμοὶ τῶν ἀξιούντων ν' ἀνεγείρωσι τὴν ἑλληνικὴν σκηνὴν ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς καλαισηθείας καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ἡ ἡδεῖα ἰταλικὴ μουσικὴ κηλεῖ νῦν τὴν ἀκοὴν τῶν φιλομολπων μετὰ τοσοῦτον αὐχμὸν βαπτίζουσα τὴν ψυχὴν αὐτῶν εἰς τὰ κρυστάλλινα νάματα τῶν περιπαθεστάτων μελωδιῶν αὐτῆς.

Ὁφείλομεν δὲ τὴν τοιαύτην ἱκανοποίησιν εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν μετὰ τ' ἀνεκδιήγητα βάσανα, ἅτινα ὑπέστησαν κατὰ τὰς Ἀπόκρειν ὑπὸ τῶν μωροσχητῶν κροσγῶν, τῶν ὠρυγῶν, τῶν λαχῶν, τῶν ἔξυφιστοτάτων καὶ παραφρονοτάτων αὐλῶν καὶ τῶν βροντοδεσπότην τυμπάνων, ἅτινα ὄντως χάριν τῆς συνωνυμίας κἀν δὲν ἐνόησαν νὰ φρεσθῶσι τοῦ ἡμετέρου τυμπάνου. Καὶ τὸ μαρτύριον παρέτάθη καὶ πέραν τῶν Ἀπόκρειν, καὶ τὴν καθαράν Δευτέραν, ἐνῶ δ' ἐν ταῖς παντοπωλείαις τὰ βαρέλια τοῦ ταραμῆ ἐδείκνυον τὰ διασπαρσόμενα ἐρυθρὰ σπλάγγνα των καὶ οἱ οὐκ ἀποδεδεμένοι τοὺς ἀδρανεῖς κλοκάμους των, καὶ τὰ κουτῖα τῶν ἀστακῶν καὶ τὰ βρεχτοκούκια ἐφυγάδουν τὸ βούτυρον καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τυριῶν, οἱ μασκαράδες περιεφέροντο ἐνὰ τὰς ὁδοὺς ἄλλοι μὲν προσωποφόροι, ἄλλοι δ' ὡς προσωπίδα φέροντες αὐτὸ τὸ πρόσωπόν των μετὰ προσθήκης στιγματῶν τιῶν ἀσβόλης μόνον δὲ ἀπὸ ἐτέλεσε καὶ τὰ κούλουμα δ' Ἀθηναῖος ἀπεφάσισε τέλος νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἃς ἐπέπραξε (καὶ θὰ πιάξῃ καὶ τὸ ἐπίον ἔτος) καὶ νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν *Γεσσαυρακαστήν*, τὴν πλήρη νηστείας καὶ μελαγχολίας (διὰ τοὺς πιστοὺς μόνον) καὶ *Κύριε τῶν Δυνάμεων*, καὶ κρηνησιασμένων καὶ *Χαιρετισμῶν* τῆς Παναγίας. Τὰ κούλουμα δὲ ταῦτα δὲν εἶνε ἡ ἀφελὴς ἐκείνη ἐορτὴ ἣν ἐν ἀνυποκρίτῳ εὐθυμῶν ἐτέλουν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῇ Πλατείᾳ τῶν Στύλων καὶ ἐπὶ τῶν περικλῶν διασπειρόμενοι, ὅτε ἀπὸ τοῦ φρονήματος μέχρι τοῦ ἐνδύματος τὰ πάντα ἦσαν ἑλληνικά, ἀλλ' ἐκφυλισθέντα τινὰ κούλουμα, τὰ ὅποια, μάλιστα ἐφέτος διεκρίθησαν εἰς *λαϊκά* καὶ *ἀριστοκρατικά*. Καὶ τὰ μὲν λαϊκὰ ἐωρτάσθησαν *ρωμαϊκώτερον* ἐν Παλαιῇ Φαλήρῳ, ὅπου οἱ μὴ ἐξευρωπαϊσθέντες διὰ φύλλον ἀγορᾶς ἐστεμμένοι ἐχόμενον τὸν *τοσάμικον* ὑπὸ τὸν ἥχον ἐγγωρίου κλαρινέτου, ἢ κατ' οἰκογενειακοὺς ὀμίλους ἐπὶ τῆς βραχυῶδους παραλιας διασκορπισμέ-

νοι κατεβρόχθιζον τὸ νηστήσιμα φαγητὰ, ἐν αἷς διέπρεπον τὰ μύδια, ἅτινα εἶχον φέρει μεθ' αὐτῶν ἐξ Ἀθηνῶν, τινὲς δὲ καὶ ἐκ Πειραιῶς, τὰ δὲ ἀριστοκρατικὰ συνίσταντο εἰς πληκτικώτατον ἐπὶ τοῦ ἀλιπέδου τοῦ Νέου Φαλήρου περίπατον ἐν μέσῳ συμπαγῶς πλήθους μὴ ἐπιτρέποντός οὔτε νὰ βαδίσῃ τις κατ' ἀρέσκειαν καὶ τὴν ἀναρωτάτην παράταξιν περὰ τὰς τραπέζας τοῦ ἐκὶ καφενεῖου.

Ἐκφυλλίζεται, χάνεται, φεύγει κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πᾶν ἀγνὸς ἑλληνικὸν οὗτον φεύγουσιν ἀνὰ εἰς καὶ οἱ ἀγνοὶ ἐκείνοι. Ἑλληνικοὶ γενναῖος πρὸς τὴν παλιγγενεσίαν ἡμῶν ἀγωνισθέντες. Τὸν παρελθόντα μῆνα ἀνεγράψαμεν τὸν θάνατον τοῦ Λαζαρέτου καὶ Γεωργαντῆ, νῦν ἀναγράφομεν τὸν τοῦ *Ἰακώβου Παξιμάδη* μέλου τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας καὶ σπουδαίως μετασχόντος τοῦ μεγάλου Ἀγῶνος καὶ τὸν τοῦ *Ἀργέλιου Σταύκου* ταγματάρχου ἀποστράτου ἀπὸ τοῦ 1862, ἀγωνιστοῦ ὁμοίως. Θραύονται ὄλοντι οἱ δεσμοὶ οἱ ἐνοῦντες ἡμᾶς μετὰ τῆς μεγάλης ἐποχῆς τοῦ 21 καὶ μετὰ μικρὸν οὐδὲν πλέον βέλει συνδέει ἡμᾶς.

Οἱ στασιαστικὸι οὗτοι νεκροὶ μὲν ἀνέμνησαν τὸ νεκρόταφειον καὶ τοῦτο διὰ συνειρμῶν τῶν ἰδίων ἀπλουστάτου τὸ ψυχασάββατον. Κατὰ τὴν κοινὴν δοξασίαν τὴν ἡμέραν ταυτὴν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν γῆν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων, οἱ δὲ ζῶντες τρέχουσιν εἰς συνάντησιν αὐτῶν ἐν τῷ νεκρόταφειῷ καὶ τέλοῦσι μνημόσυνον, καὶ διασκορπίζονται ἐπὶ τῶν τάφων... κλαίοντες; ὄχι, τὸναντίον οἱ ταλαιπώροι νεκροὶ εἶνε ἐορτὴ ζώωντων ἐκείνη καὶ ὄχι νεκρῶν. Καὶ ὡς λέγει ὁ ποιητῆς:

Ἐρχονται, μαζεύονται, πρὶν ἀνοῖα φέβη
 Νηοὶ καὶ νηαὶ μὲ τὸ σῶρ κ' ὄποιος πρωτοπρέβη
 Καὶ σκορπίζονται μετ' ἡμῶν τὸ κοιμητήρι
 Καὶ τὰ κειθ θεοτέλλο, σήνουν πανηγύρι
 Τίχρα κουβαλοῦν ἐκεῖ χίλια δυὸ λουλούδια
 Καὶ τοὺς τάφους βάνουνε σὰν τὰ μαθητούδια,
 Ὅπου γὰρ τὸ δάσκαλο, μὲσ' αὐτ' τὸ βιβλίο
 Κάνοντας πῶς μελοτοῦν, λένε χίλια δυο
 Ἔτσι καὶ 'ς τὰ ἄνθη τοὺς πᾶρχονται κ' ἀφίπουν
 —Εὐκόλο, ἀφοῦ δάκρυα δὲν μποροῦν νὰ γύρουν—
 Βλέπω Νῆστη.—Ἔρωτα, ταῖρι ἐκεῖ κρυμμένο
 Κ' ὄχι, ὄχι ἐνδύματα γὰρ τὸν πεθαμένο
 Κάπου κάπου ἀκούεται καὶ παπᾶ τροπάρη . . . (!)

Αὕτη εἶνε ἀναγνώστὰ μου, ἡ λογοδοσία τοῦ Φεβρουαρίου, τὸν ὁποῖον διὰ τὸ ταχύ αὐτοῦ τέλος λατρεύουσι μὲν οἱ λαμβάνοντες, βδελύσσονται δὲ οἱ δίδοντες μηνιατικόν. Ἐκ τῶν ἀγαπώντων αὐτὸν εἶνε καὶ οἱ ἔχοντες *δηνησικὴν γρηναίαν* ἐν τῷ ὄκῳ αὐτῶν, διότι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εἶνε ὀλιγωτέρας ἡμέρας δυστυχεῖς.
 —Ἀπὸ ὅλους τοὺς μῆνας πειρὸς σ' ἀρέσει πειρὸς πολὺ; ἠρώτησαν ἕνα τοιοῦτον.
 (!) Κ. Παλαμᾶ, Τὸ Ψυχασάββατον.

— Ὁ Φεβρουάριος.
 — Διατί;
 — Διότι ἡ πενθέρᾳ μου ὀμιλεῖ ὀλιγώτερον.
 Ὁ ταλαιπώρος ἴσον συλλογίζομαι ὅτι ἐφέτος ὁ Φεβρουάριος ἔχει 29 ἡμέρας!

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κ. Ν* ἐξαιρετὸς σύζυγος εἰσέρχεται κατὰ ζήτην εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἡ σύζυγος τοῦ ἱσταται παρὰ τὴν ἐστίαν, παρασκευάζουσα ἐν γλυκίσμα. Ὁ Ν* πλησιάζει ἀθουρῶδες καὶ ἀποθέτει ἠχηρὸν φίλημα ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς κυρίας, ἀλλ' αὕτη στρέφεται ἐκπληκτικῶς καὶ τοῦ βάλλει ταῖς φωναῖς διὰ τὴν τρυφερὰν ἐπιθεσίαν.
 α—Ἀχ! Ἐλένη, ἐσὺ ἦσθον; μὲ συγχωρεῖς; ἐγὼ ἐνῆμζα πῶς ἦταν ἡ Σταμάτα!

Διάσχυμος μουσικός, ὅστις χάρις εἰς τὴν τέχνην τοῦ εἶχε συναίφει λαμπρὸν γάμον, εὐρίσκειτο *πᾶσαν αὐτὴν ἐν συνακαστροφῇ, ἵνα τὸν παρεκλίσειαν νὰ τραγῳδῆσῃ.*
 —Ἐπιτρέψατέ μοι, εἶπε, νὰ μιμηθῶ τὴν ἀηδονίαν, ἡ ὅποια ἀπὸ κτίσῃ τὴν φωνεάν της παύει πλέον ἐντελῶς τοῦ νὰ τραγῳδῆ!

Ἡ κυρία Ν* παρεπονείτο προχθὲς ἐν δημηγυρίῳ φίλων διὰ τὸν φοικτόν θόρυβον τοῦ κἀδωνος τῆς γιτονικῆς τῆς ἐκκλησίας, ὅστις τῆς ἐτάραττε φθεβρά τὰ νῆυρα. Ὁ συμπαθὴς Ἀγαθόπουλος, παρατυγχάνων ἐν τῇ δημηγυρίῳ, λέγει πρὸς τὴν κυρίαν σοβαρῶς:
 —Γιατί, κυρία, δὲν ρίπτετε εἰς τὴν αὐλὴν σας καὶ ἐμπρὸς εἰς τὸ σπῆτι ὀλίγα πίτυρα, νὰ ἐξουδετερώουν τὸν κρότον!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Οἱ συγγραφεῖς δυνατὸν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς ἀστέρας διέττοντας, εἰς πλανήτας καὶ εἰς ἀπλανεῖς. Οἱ διέττοντες ἀστέρες ἐμποιοῦσιν ἀσθησὴν ἀκαριαίαν, παρατηροῦνται, θαυμάζονται καὶ ἐν βίῳ ὀφθαλμοῦ ἐξαφανίζονται διὰ παντός. Οἱ πλανῆται διαρκοῦσι χρόνον μικρότερον ὄντες δὲ καὶ ἐγγύτερον τῇ γῇ, λαμπροῦσιν ἐνίοτε φωτεινότερον παρὰ τοὺς ἀπλανεῖς, ἐφ' ᾧ καὶ συγγέονται τοῖς αἰσθητοῖς ὑπὸ τῶν ἀσφῶν καὶ ἀπείρων καὶ οὗτοι ὅμως ὑποχωροῦσι τελευταίον, διότι ἔχουσι πρὸς τοὺς ἄλλοις φῶς οὐχὶ ἴδιον, ἀλλὰ δεδανεισμένον, ἐπιδρῶσιν ὀλιγιστὸν εἰς τὰ ἑλλὰ οὐράναια σώματα (ἦτοι τοὺς συγχρόνους), πλανῶνται δὲ καὶ ἀλλοιοῦνται, κύριον ἔργον ἔχοντες περίοδον, διαρ-

κοῦσαν ὀλίγους ἑνιαυτούς. Μόνον οἱ ἀπλανεῖς εἶνε ἀμετακίνητοι ἐν τῷ στερεώματι, ἔχουσιν ἴδιον φῶς, ἐπιδρῶσιν ἐν παντὶ χρόνῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐδαμῶς ἀλλοιοῦμενοι διὰ μετατοπίσεως, ἢ τε ἀμοιρῶντες παραλλάξεως. Δὲν ἀνημποῦσιν, ὡς οἱ προμνημονευθέντες, εἰς ἐν μόνον σύστημα (ἦτοι ἔθνος), ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα διὰ τὸ ὑπέμετρον ὁμῶς ὕψος αὐτῶν, δέον νὰ παρέλθωσιν ἐνίοτε πάμπολλοι ἑνιαυτοὶ, ἄχρις οὗ τὸ φῶς των γένησθαι εἰς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Πατρῶν ἤρχισαν ἀπὸ Πειραιῶς, καὶ οἱ μὲν ἐκτελεσθέντες χωματισμοὶ Ἀθηνῶν καὶ Ἐλευσίνος ἐφθάσαν μέχρι τοῦ 40 χιλιομ., ἐπίσης δ' ἐπερατώθησαν οἱ χωματισμοὶ τῆς γραμμῆς Καλαμακίου μέχρι Κορίνθου ἐκ 10 χιλιομέτρων, δραστηρίως δ' ἐργάζονται εἰς τοὺς χωματισμούς ἀπὸ τοῦ 40 χιλιομ. μέχρι Μεγάρων (57ου χιλιομ.) ἡδὴ δ' ἤρξαντο καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς Κακῆς Στάλας, μεταξύ Μεγάρων—Καλαμακίου, ἦτοι ἀπὸ 57 ἕως τοῦ 90 χιλιομέτρου.

Ἡ ἐπιστρωσις τῆς ἀπὸ Πειραιῶς δι' Ἀθηνῶν γραμμῆς συνετελέσθη μέχρι τοῦ 18ου χιλιομ., ἐντὸς δὲ τοῦ Φεβρουαρίου περατοῦται μέχρις Ἐλευσίνος, καὶ ἐντὸς τοῦ Μαρτίου ἀπὸ Καλαμακίου μέχρι Κορίνθου. Ὅλα τὰ τεχνικὰ ἔργα σχετῶν, γεφυροδίων καὶ γεφυρῶν, εἰς ἅν μίαις σιδηρᾶς γεφυρᾶς ἐκ μέτρων 27, ἐπερατώθησαν μέχρις Ἐλευσίνος.

Ὁ σταθμὸς Πειραιῶς περατοῦται ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου, ὅλα τὰ μικρὰ κτίρια τῆς γραμμῆς, φυλάκων κτλ. μέχρις Ἐλευσίνος, συνετελέσθησαν, ὡς καὶ ὁ σταθμὸς Καλαμακίου.

Ὁ σταθμὸς Ἀθηνῶν κατασκευάζεται καὶ περατωθήσεται ἐντὸς ἑξ μηνῶν, διὰ τὴν μέχρις Ἐλευσίνος προσηχὴ λειτουργίαν τοῦ σιδηροδρόμου, μικρὸν ξύλινον παράπηγμα ἔσεται ἑτοιμὸν ἐν καιρῷ.

Ῥιλικά.—Ἐν ταῖς ἀποθήκαις ὑπάρχει ὄλον τὸ ἀπαιτούμενον ὕλικόν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς γραμμῆς στρατῆρας καὶ σιδηρᾶι δάβδοι (rails) μέχρι κυρίως 100 χιλιομ. βαγόνια δὲ, ἀτμομηχαναὶ κλπ. διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ σιδηροδρόμου μέχρι Κορίνθου. Ἐκλείσθησαν δὲ συμφωνίαι μετ' ἐυρωπαϊκῶν καταστημάτων, ὅπως ἐμπροθέσμως παραδοθῆ καὶ τὸ ὑπόλοιπον ὕλικόν δι' ὕλας τὰς γραμμᾶς.

Αἱ ἐργασίαι ἐξετελέσθησαν μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας ἡ γραμμὴ θέλει λειτουργήσῃ κατὰ Μάρτιον μὲν ἀπὸ Πειραιῶς δι' Ἀθηνῶν μέχρις Ἐλευσίνος (χιλιομ. 36), καὶ ἀπὸ Καλαμακίου μέχρι Κορίνθου, κατὰ Μάϊον δὲ μέχρι

Μεγάρων και κατά Δεκέμβριον ἐνεστῶτος ἔτους μέχρι Κορίνθου.

Τὰ σχέδια τῆς ὄλης γραμμῆς ἐκ 400 χιλιομέτρων ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ἐγκρίσιν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, μέχρι σήμερον δ' ἐνεκρίθησαν τὰ εἰς Κορίνθου. Τὰ ἀπὸ Κορίνθου μέχρι Ναυπλίου ἐγκρίνονται ὁσονοῦπω, μετὰ δὲ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐγκρίσεως θέλει δοθῆ ἢ ἐκτελεσθῆ αὐτῶν ἐργολαβικῶς, καὶ οὕτως ἀποπερατωμένων καὶ τῶν σχετικῶν μελετῶν, αἱ ἐργασίαι τῆς γραμμῆς ταύτης ἄρξονται κατὰ τὸ θέρος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Τὰ δὲ ἀπὸ Κορίνθου μέχρι Πατρῶν καὶ Πύργου μελετῶνται ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς Κυβερνήσεως ἐν ταῖς λεπτομερείαις.

Χάρτης καὶ ὑφάσματα ἀφλεκτα.—Πρὸ τινος καιροῦ ἐγένοντο ἐν τῷ περιβάλλῳ τοῦ Κεραμεικοῦ πειράματα λίαν ἐνδιαφέροντα ἐπὶ τινος ἀφλεκτοῦ σκευασίας, παρασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Γασπάρου Μέγερ, προτιθεμένου ὅπως ἐφαρμοσθῆ ταύτην εἰς τὸν χάρτην, δι' οὗ καλύπτονται οἱ τοῖχοι τῶν δωματίων, καὶ εἰς τὰ ἐμπορικὰ βιβλία κτλ. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας τῶν Παρισίων καὶ ὁ κ. Κάρολος Γαρνιέ, οἵτινες ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ πειράματος τούτου, ἠθέλησαν νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὸ ἐν μεγάλῃ ἀναλογίᾳ. Ὅθεν καὶ δύο παραπήγματα ἐκ σανίδων καὶ ὑφάσματα ἐρρίφθησαν ἐντὸς ζωήρας πυρᾶς· τὸ μὲν τῶν παραπηγμάτων, ἐφ' οὗ οὐδεμίαν προπαρασκευὴν εἶχε γείνει, μετεβλήθη ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν εἰς τέφραν. Τὸ δ' ἕτερον, ὅπερ εἶχε παρασκευασθῆ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ κ. Μέγερ, ἔμεινεν ἄθικτον, ἀνθέξαν μάλιστα καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ πετρελαίου τὴν ἐνέργειαν, δι' οὗ ἐρραντίζετο. Ἀλλῶς τε ἡ χημεία ἀπέδειξεν ὅτι καὶ ἡ φωσφορυχοῦς ἀμμωνία καθιστᾷ ἐπίσης ἀφλεκτὰ τὰ ὑφάσματα.

Ζηλοτυπία.—Ἡ ζηλοτυπία τῶν ἀνατολικῶν λαῶν εἶνε παροιμιώδης. Τὰ καθ' ἐμάστιν λοιπὸν συμβαίνοντα ἐν τοῖς χαρμῆμασι ἠδύνατο νὰ πληρώσωσι τόμους ὀλοκλήρους. Ἀπειρα δὲ εἶνε τὰ θύματα τοῦ φοβεροῦ τούτου πάθους, ὅπερ ποιηταὶ καὶ μυθιστοριογράφοι ἔλαβον συχνάκις ὡς θέμα. Τὸ ἐπόμενον γεγονός ἀποδεικνύει ἄχρι τίνος σημείου ὤθοῦσι τὸ πάθος τοῦτο οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Διοικητὴς τις τῆς Σουρίας εἶχε θελτικωτάτην σύζυγον, χάριν τῆς ὁποίας παρημέλει τὰς λοιπὰς τοῦ χαρμῆμου του καλλοῦν. Μισθὸν δὲ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ εὐρίσκειτο ἕνος τις ζωγράφος ἐπιτυχῶν πολὺ εἰς τὰς προσωπογραφίας, ἐσκέφθη νὰ τὸν προσκαλέσῃ ὅπως ζωγραφίσῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ λατρουμένην γυναῖκα, ἐλπίζων

ὅτι ἡ εἰκὼν αὐτῆς θὰ ἐμετρίαζε τὴν λύπην του ὅταν ἠναγκάζετο νὰ μίνη μακρὰν τῆς. Ὅθεν προσκαλέσας τὸν ζωγράφον ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ τὸν σκοπὸν τοῦ, καὶ τῷ ὑπεσχέθη ἀδροτάτη ἀμοιβὴν ἂν κατάρθου ἢ ἀποτυπώσῃ ἐν τῷ πίνακι τὴν χάριν καὶ τὰ θέλητρα τοῦ πρωτοτύπου. Ὁ ζωγράφος ἀπήντησεν αὐτῷ ὅτι ἦτο πρόθυμος καὶ ὅτι ἐθεώρει ὡς ἀρκούσαν ἀμοιβὴν τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν θὰ ἐλάμβανεν ἂν τὸ ἔργον του ἦτο ἄξιον τῆς γενομένης αὐτῷ τιμῆς.

—Ἐμπρὸς, λοιπὸν εἶπεν ὁ διοικητὴς. Ἐργάσθητι μὲθ' ὄλης τῆς δυνατῆς προσεκτικότητος καὶ ὅταν τελειώσῃς τὴν εἰκόνα φέρε μαι αὐτὴν ἀμέσως.—Τότε διατάξατε, εἶπεν ὁ ζωγράφος νὰ ἔλθῃ τὸ πρόσωπον, οὕτως ἐπιθυμεῖτε τὴν εἰκόνα.—Καὶ τί δέκοθεν ὀργίλος ὁ Ἰνδὸς ἄρχων, ἔχεις τὴν ἀπαίτησιν νὰ ἰδῆς τὴν σύζυγόν μου;—Ἀλλὰ πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ζωγραφίσω πρόσωπον, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶδον;—Φύγε ἀμέσως ἀνέκραξεν ὁ διοικητὴς ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐκ τῆς ὀργῆς. Ἄν πρέπη ὅπως ἔχω τὴν εἰκόνα τῆς συζύγου μου νὰ σοὶ δείξω αὐτὴν, προτιμῶ ποτὶ νὰ μὴ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν αὐτὴν.

Ὁ δυστυχὴς ζωγράφος οὐ μόνον δὲν κατάρθασε νὰ πείσῃ τὸν ζηλότυπον Ἰνδόν, ἀλλὰ παρ' ὀλίγον ἢ ἀπόλεσῃ καὶ τὴν ζωὴν, διότι ἐτόλμησεν νὰ ἐκφράσῃ τοιαύτην τινὰ ἐπιθυμίαν.

Ὁ Ἰσθμὸς τοῦ Κρά. Ἀφοῦ ὁ Λεσσέψ διώρυξεν τοὺς δύο μεγίστους ἰσθμούς τῆς γῆς, εἰς τοὺς μνηστὰς αὐτοῦ μόνον ἀπκαὶ γλώσσαι γῆς ὑπολείπονται πρὸς διώρυξιν. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὅλοι οἱ ἰσθμοὶ θὰ ἐξαφανισθῶσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ ἡ λέξις χερσόνησος θὰ διαγραφῇ μετ' ὀλίγων ἐκ τῶν ἐγχειριδίων τῆς Γεωγραφίας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ ἰσθμὸς τοῦ Κρά, ὁ ὁποῖος συνδέει τὴν χερσόνησον τῆς Μαλάκας μὲ τὴν ἠπειρον, διατεμνόμενος δὲ θὰ ἐλαττώσῃ κατὰ χιλιά χιλιόμετρα τὸν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Κοχινίνας πλοῦν, διατρέχει τὸν κίνδυνον τῆς διορύξεως. Τρεῖς μηχανικοὶ ἐχάραξαν ἕκαστος τὸ διάγραμμα τοῦ. Τὸ μῆκος τῆς διώρυγος ποικίλλει κατὰ τὰ διαγράμματα ἀπὸ 106 μέχρι 109 χιλιομέτρων, αἱ δὲ προϋπολογιζόμεναι δαπάναι ἀπὸ 65 μέχρι 100 ἑκατομμυρίων.

ΒΗΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Εἰς τὸ ἐν ἀριθ. 425 τῆς «Ἐστίας» καταχωρισθὲν μέρος τῶν Τοιχογραφιῶν, μὴ διορθωθῆν ἀτυχῶς ὑπὸ τοῦ ἡεροδίου διορθωτοῦ, παρεστέρησαν πλὴν ἄλλων ἀσημαντοτέρων καὶ εὐπογραφικῶν τινῶν παροράματα, ἀλλοιοῦντα τὴν ἐνοσίαν, τινὰ παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης νὰ διορθώσῃ ὡς ἑξῆς:

Σελ. 116, στήλ. 8', στίχ. 8, ἀντὶ εἰς τὰ ἀρχαῖα πρὸς εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον.

Σελ. 116, στήλ. 8', στίχ. 11, ἀντὶ συνέπειαι, γρ. συνέθειαι.

Σελ. 117, στήλ. 8', στίχ. 23, ἀντὶ Ἐυαρέστου γρ. Βυαρέστου.